

श्री नेम चरित्रादर्श.

— ❦ —
नेमभि भाष्याने वास्ते
स्वीनि प्रसिद्ध करतार.

सं०. लाराभाई अं०मल.
अमदावाद.

— ❦ —
अमदावादां
सीसीरोड डपर द्राष्टसेननी पोणगां पाताना मद्रानमां
“समशेर आलादुर” आपणानागां सवाहभाई
राययदि आप्या.

— ❦ —
किंमत ३०—४—०

संवत् १९४३—सने १८८७

શ્રી નેમ ચરિત્રાદર્શી.

— ❧ —

જનનમર્મિ ભાઈચાને વાસ્તે

સ્થાનિ પ્રસિદ્ધ કરનાર,

શેઠા. સારાભાઈ અંદ્રમલ.

અમદાવાદ.

— ❧ —

અમદાવાદમાં

સંચારક ઉપર કાલકુસેનની પોળમાં પોતાના મહાનગર

“ સમશર બાલાદુર ” છાપખાનામાં સપ્તાઈભાઈ

રાયચંદ છાપ્યો.

— ❧ —

કિંમત રૂ—૪—૦

સંવત ૧૯૪૩—સને ૧૯૨૭

जय साहित्यता सर्व हट कर्ताओं
पेनाने स्वाधिन राष्ट्रप्राप्ते.

પ્રસ્તાવના.

— ૦૧૦ —

પ્રાચીન અને અર્ધપ્રાચીન સ્થિતિનાં જેન મંડળોનાં સાંપ્રત સ્વ
મયમાં કેટલોએક ફેરફાર માલમ પડે છે. ત્યારે તેના વાસ્તવિક કા
રણોનો વીચાર કરતાં મુખ્ય એમ જણાય છે જે પર ધર્માભિમુખ
થવું એજ આપણા ધર્મને હાની કારક છે. તે વીશે મારા મિત્ર મડળ
તરફથી મને વારંવાર સુચના થયા કરતી જે “બાર્ડ આપ એ
ક સ્વધર્મ વિશે સરળ પુસ્તક રચો” કે જેથી અન્ય ધર્મનું પુસ્તક
અવલોકન કરવાને ઉત્કંઠા પ્રાપ્ત થાય નહીં અને મારીદ્રષ્ટિ બીચર ક
ણાં પુસ્તકો થવાથી મારા મનમાં પણ કેટલાએક દીવશથી વિચાર
થયાં કરતા હતા કે આપણે એક સ્વધર્મોપરી પુસ્તક રચવું એવું
કારણ છે.

શ્રેયાન્સ્વધર્મોઽવિગુણઃ પરધર્મોસ્ત્યનુષ્ટિતાત્ ॥

સ્વધર્મનિધનં શ્રેયઃ પરધર્મોઽવ્યવસ્થાત્ ॥ ૧ ॥

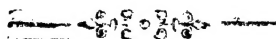
સંપ અને ચારણ વાળી વિધિના પ્રવેશ પ્રજા અદ્યતન
હતી પડતીતો મુખ્ય આચાર છે. અને એ અને વાણી સ્વધર્મ વિશે
અદ્યા અને પ્રદતાથીજ પ્રાણી આર્થ પ્રાપ્ત થાય છે એ જ
જન મંડળોમાંથી સ્વધર્મનું અભિવ્યક્ત મળવા પડે છે અને સુધે મા
હમણુ એમવત પશુ તરફ પામે છે મુખ્ય નીતિ જે વાણી અવકાશ છે

(૪)

પ્રસ્તાવના.

હલાએક જુવાનીઆગો રવછંદી અને પદવારીક કમેમાં નિરંતર અવ્યવસ્થા કરેછે તથા નિતિ રીતિમાં કોઈ પણ નિયમિત પણ રહે નુ નથી આવીજ સ્થિતી આપણા જૈન મંડળોની અને તેમાં વિષે જે કરીને આજ કાલમાં અસંખ્ય પરધર્મોદિ પુસ્તકો પ્રસીદ્ધ થયા થી આપણા જૈન મંડળતા ઉછરતા જુવાનોનાં મન ભ્રમિત થયેલાં બાલે છે માટે **“વ્યતો ધ્વષ્ઠ તતો ધ્વષ્ઠ”** ન થવાને માટે આ પુસ્તક રચવાને મેં પોતાનેજ માથે લીધેલુછે જેથી હું નિશ્ચય પુસ્તક કહુછું કે આ ખામી વિગરે દોષોથી ભરપુર બરેલું હશે પણ શાણા મુગ વિદ્વજનોને મારી નમ્રતા પુર્યક એટલીજ વિચ્છિ છે કે દોષિત બામને સુધારી લેઈ એના મુળ હા-હદય ઉપર લક્ષ આપવા તરહો લેશે એજ,

અમદાવાદ	}	લી૦ શ્રી જૈનધર્મોલિલાશી.
લ. ૧-૯-૧૮૮૭		શેઠ. સારાભાઈ ચંદ્રમલ.

શ્રી નેમ ચારિત્ર.

મંગળા ચરણ*

દ્રુતવિલંબીત વૃત્ત.

॥ ચતુરચિત્તસરોજચિકાશકમ્ ॥

॥ જનિજરામરણોદ્ધવનાશનમ્ ॥

॥ અખિલવિશ્વાવિલોકનભાસ્કરમ્ ॥

॥ જયકરંપ્રણમામિતિનેશ્વરમ્ ॥

રાગ સવૈયો.

(એકત્રીશો.)

નાથ નિરંજન તુજને પ્રણમુ, વિનય કરીતે વારંવાર;
પાર્શ્વનાથ પ્રગટ પરમેશ્વર, પુજન કરું હું અષ્ટ પ્રકાર.
કેસર અંદન ચરચું અંગે, કંઠે ચરપુ પાટલ હાર,
અહર્નિશ આરતિ આર્પની ઉચર, મંગળ બોલુ જ્યજ્ઞકાર.
વત્સને તારી મેહર કરે પ્રભુ, તુમથી આદરતો નહી હોડ;
પાપ કરમ સવિ દુરકરી મુજ, પુરે મનના વાંચિત કોડ.
પાર્શ્વ પ્રતાપે અંથ રચુધુ, પ્રથમ અંથ ઉપરથી આજ;
બુલંચુક સુધારી વાંચે, ઘો મતિ હેવી જૈન સમાજ.

(૨)

હું છું શેવક મુલયદંશનો, વળી જે ગુણ વિજય માહારાજ;
અર્જ આપ સૌની ઉર ધારી, સાલ્ય થજો સારાને આજ.

જારતિ માતાની સ્તુતી.

(શ્રી જગતપતિ—એ રાગ.)

રાગ. કલ્યણ.

માતૃ સરસ્વતિ, દેવ અતિ મતિ,	
આધાર એક તાહરો છે, તુજ ગહન ગતિ.	ટેક.
ભારતિ માતા ભાવે ભાષુ, દ્વિકર જોડી આજ;	
પ્રથમ પ્રયાસે અરજ કર્યું, સાલ્ય થજો શુભ કાજ.	માતૃ૦
અતિ મતિ કાંઈ નથી મુજમાં, નથી કવિ છું રાંક;	
અંથ આદરતાં સાલ્ય કરો મા, કોઈ ન કાઢે વાંક.	માતૃ૦
સદ્ બુદ્ધિ આપો મુજ માતા, ચરિત્ર રચવા કાજ;	
નેમનાથ પ્રભુના ગુણ ગાવા, ગણવા જેમ રિવાજ.	માતૃ૦
જીવ્યા અગ્રે આવી બેસો, ત્વરિત ભારતિ માધ;	
દ્વિ કર જોડી નમન કરે છે, પ્રિતે સારાભાઈ.	માતૃ૦

(૩)

સૌરીપુરનગરમાં રાજા સમુદ્રવિજયને મહેલ.

રાણી શિવાદેવિ તથા સમુદ્રવિજય, રાજનગૃહમાં
નિદ્રાવશ થયાં છે.

(રાણી એકદમ શય્યામાંથી જાગત થઇ આમ તેમ જુવે છે. તે
જોઇ સમુદ્રવિજય, રાણી પ્રત્યે પુછે છે.)

સમુદ્ર-પ્રિયા! કેમ આમ એકદમ ગાભરી બની શય્યામાંથી એકી થઈ છુ?
શિવાદેવિ-પ્રાણનાથા આ સ્થળે હમણું મેં ઇંદ્રના ઇંદ્રાસન જેવી
આકૃતિ જોઇ તે કયાં ગઈ.

સમુદ્ર-પ્રિયા! એતો કાંઇ આજ પંપાળ હશે. માટે તેનો વૃથા સો-
ચ શું કરવો.

શિવાદેવિ-સ્વામિનાથા સાંપ્રત સમયે મેં મારાં ચક્ષુથી જોયું તે
શું જોડુ?

સમુદ્ર-પ્રિયા! એતો કોઈ સ્વપ્ન હશે; માટે એની કીન્થિત માત્ર
પણ શીકર કરવી નહીં, કારણ કે, સ્વપ્ન હમેશાં ખરાં પ-
ડતાં નથી.

શિવાદેવિ-સ્વામિન્! આપ એમ જાણો છો કે મને સ્વપ્ન જોટાં
આવે ને તે વળી જોટાં હોય ?

સમુદ્ર-પ્રિયા અઘાપિ સુધી તો તારાં સ્વપ્ન જોટાં પડ્યાં નથી. તો
આ સ્વપ્ન પણ કેમ જોટાં પડશે, પણ વાર પ્રિયા! તમે તે
સ્વપ્ન વીશે શું જોયું, તે ત્વારાથી મને નીવેદન કર. કે જોઈ

તારા મનનો પરિતાપ દુર થાય.

શિવાદેવિ-પ્રાણનાથ. મને બધાં મળી ચતુર્દશ સ્વપ્ન આવ્યાં છે.

સ્વપ્ન.

(નીચે પ્રમાણે કહી બતાવે છે.)

(જુવો જુવો સ્વપ્નવર મંડપ જનકીના.) એ રાહ.

કેરખો.

શિવાદેવિ—

સુણો સુણોરે સ્વામિનાથજી સ્વપ્ન માહારારે. ટેક.
 નાથ મારારે નાથ મારારે, સુણો સુણો સ્વામિનાથ મારારે;
 મેં આજે મોટાં જોયાં છે, રૂડાં ચૌદ શુપન;
 શય્યામાંથી જાગ્યા જાગી, પેખી પ્રતીમા મન, સુણો.
 પ્રથમ હસ્તી રૂપે દેખ્યો, મહા મોટો બળવાન;
 દ્વિતીયે મુખમાં પ્રવેશ કરતો, દીઠો મેં વૃષભાન. સુણો.
 ત્રતિયે સિદ્ધલંકા જોયો, મુખમાં ચામર સાર;
 ચતુર્થે માહાલક્ષ્મી દેવિ, રૂપનો જે ભંડાર. સુણો.
 પંચમે પુષ્પની માળા પેખી, સુગંધી મય મનોહાર;
 શષ્ટે ઈંદુ ગળતો જોયો, શિતળ વૃત્તાકાર, સુણો.
 સપ્તમે સૂર્ય પડતો જોયો, આકાશથી મુખમાંય;
 દ્વિજ પતાકા અષ્ટમે દેખી, શી તેની શોભાય. સુણો.
 નવમે કળશ રૂપા મયછે, જડિત સરવે કામ;
 દશમે પ્રિતિથી મે પીધો, પદ્મ સરોવર નામ. સુણો.

એકાદશમે ખીર સમુદ્ર, માહા મોટા ગુણવાન;
 દ્વાદશે મેં દીડું મોહોડું, દૈવોતું વીમાન. સુણા૦
 ત્રયોદશમે રત્નનો મેર, પેટો મુજ મુખ માંય;
 ચતુર્દશે છે નીરુંમ અગ્નિ, લાગે મુજને પાય, સુણા૦
 ચતુર્દશમે પ્રિતે પ્રેમ્યા, સુંદર સ્વપ્ન વિચાર;
 પ્રાણનાથ પ્રિતે સંભળાઓ, સધળો મે વિસ્તાર. સુણા૦

સમુદ્ર—

વસંતતિસકા છંદ.

પ્યારી પ્રમાણ પડતાં, પ્રતિદીન પ્યારાં;
 સારંગ સાર સરશે. સુખ સાર સારાં.
 તારાં તમામ મુજને, સુખ સ્વપ્ન ભાશે;
 આ સ્વપ્નથી સરસ, જે શુભ કાર્ય થાશે. ૧

અહો પ્રાણ વલ્લભે ! આ સુખ તો ઘણુંજ ઉત્તમકારી છે. કે જે
 થી તને આજથી નવ માસ પુર્ણ થએ ચંદ્રકાંતિ સ્વરૂપ
 જેવો ત્રૈલોક્યનો નાથ, અને ભુતળને વિષે અતી પ્રકાશમાન
 હેવો એક પુત્ર તારા ઉદરથી ઉત્તમ થશે.

શિવદેવિ—(અતિ હર્ષિત થઈને) મનમાં અહોહો ! ! ! મારા જેવી
 ભાગ્યશાળી સ્ત્રી પૃથ્વી પ્રત્યે ખીજ દાણુ હશે કે જેની કુખને
 વિષે તીર્થંકર સ્વરૂપે જન્મ લઈ, મુક્તિ રમણીની સાથે પાણી
 અહણ કરનાર જન્મ લેશે.

સમુદ્ર—પ્રિયા ! આ ઉત્તમ કાર્યમાં વિજંબ નહી કરતાં પ્રાતઃકાળ થવા
 આવ્યોછે, માટે આ શુભ પ્રસંગમાં જીનાલયમાં જઈ પ્રભુજી
 ની પ્રાર્થના કરીએ કે જેથી આ તને આવેલા સ્વપ્નનું ફળ

કૃષ્ણીભુત થાય. આવા શુભ કાર્યાપસરે સત્વર જવુંજ જોઈએ.
શિવાદેવિ—પ્રાણનાથ ! સત્ય કહેછો, ચાલો જઈએ.
 (ખને જણુ ઉઠી જનાલયમાં પ્રાર્થના કરવા જાયછે.)

જનાલયમાં.

(રાજ, તથા રાણી ખને સ્તુતી કરે છે.)
 નથી આચરતો નથી આચરતો, ખરો ધર્મ નથી તું આચરતો.
 (રાજ કુમરી.)

પ્રથમ જીનેશ્વર પાથે નમુ હું, (૨)
 રીખવદેવ મુજ સ્વામીરે. ટેક.
 મદદેવિ માતા, પિતા નાભીરાયા, [૨]
 વિનીતા નગરીના નામીરે; પ્રથમ૦
 ગો મુખ યક્ષ ચક્રેસ્વરિ દેવિ, [૨]
 રિખવ લંછન પ્રભુ પાથારે. પ્રથમ૦
 ભવ્ય જીવો પ્રભુ તારો નિયંતા, [૨]
 ઘો મુખ સુરપતિ રાયારે; પ્રથમ૦
 આપ સ્વામિ બહુ નામિ નિરંજન, [૨]
 ભવ ભંજન ગુણ ભરીયારે. પ્રથમ૦
 દ્વિ કરજોડી અર્જ ઉચરીએ, [૨]
 પ્રભુજી મુક્તિ વરીયારે; પ્રથમ૦
 કાર્ય કૃષ્ણીભુત હમ તાજું કરજો, [૨]

(૭)

વિધન આવે પ્રભુ હરજોરે. પ્રથમ૦

પુત્ર પોતાના જાણીને જીનજી, [૨]

દુઃખ દહન દુર કરજોરે. પ્રથમ૦

(સુચીગૃહ વીશે. પ્રભુજીનો જન્મ સુણી ઈંદ્રાદીક આવીને
ઓછવ કર્યો તે જોઈ દાસી નીચે પ્રમાણે ગાય છે)

રાગ ખંજરા.

(મુજે ઈસ્કપરીને મારા, મુજકો છોડ ચક્રા ખંજરા.)

પ્રભુ જન્મ સુણી જયકારી, સુચિ ગૃહ આવે છપત્ર કુમારી. ટેક.

ઈંદ્ર બેઠો તો નિજ આસનપર, જન્મ શુણી થયો તે ખુશભર;

દેવો બોલે જય જયકારી. સુચિ૦

ઈંદ્રે આવી ઓછંગે લીધો, વળી જય જય રાખ્દ કીધો;

જન્મ ઓછવ કરે ભારી. સુચિ૦

પ્રભુને ઈંદ્રાણી હુલારાવે, કેઇ નાય કરે બહુ ભાવે;

કેઈ નીરખે ગોદ બેસારી. સુચિ૦

જીનને મુકયા જનુની પાશે, દેવ ગયા નીજ આવાસે;

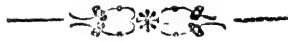
શુણુ ગાતા પ્રભુના ભારી. સુચિ૦

દાસી—મનમાં, આહા! હા! હા!

આમ ઓછવ જોઇ કયાં સુધી ઉભી રહીશ. માટે ચાલ જલ-
દી માહારાજ પાસે જઇ પુત્રની વધામણી દઉ. કે જેથી માફ
જન્મનું દારીદ્ર દુર થાય. કદાચ, મારા ગયા પહેલાં મહારાજ ધી-
રાજને કોઇ પુત્ર જન્મની જાણ કરશે તો પછી થઈ ચુક્યું, પછી

માહારી મેહનત અધી અકારત જશે, તો પછી મન કામના મનમાં ને મનમાં રહી જશે. માટે ચાલુ છવ દોડી જાઉં, વળી આ વખત મહારાજ પણ સમા મધે ખીરાજેલા હશે. તેથી વસ્ત્રાલંકારથી માફ તો દારીદ્ર જતું રહેશે. કારણ કે મોહોટા રાજને લાં હેવી રીતી હાય છે કે કોઇ સારી વધામણી લાવે છે તો તેને પોતાના પેહેરેલાં વસ્ત્રાલંકારો સહીત વધામણી લાવનારને અપણુ કરી દેછે. તો માફ કામ કેમ નહી થાય; માટે ચાલુ છવ ત્વરાથી.

(એમ કહી સભામાં વધામણી કહેવા જાય છે.)

રાજ સભા.

રાજ સમુદ્રવિજય, તથા મંત્રિશ્વર, કોટવાળ વિગરે ખીજન સભાસદો બેઠા છે. લાં આગળ પછીથી દારી પ્રવેશ કરે છે,

ચોપદાર—ઘણી ખમા ! ધુરંધર મહારાજધીરાજ સમુદ્રવિજય મહા રાજને ઘણી ખમા !! (એમ કહી નકી પોકારેછે.)

સમુદ્ર—પ્રધાના.

પ્રધાન—આજા માહારાજ.

સમુદ્ર—આપણા નયમાં કોઈ પણ દુઃખી પુરુષ તમારી દ્રષ્ટીએ પડે છે.

પ્રધાન—માહારાજ ધીરાજ આપના જેવા પ્રજાપાળ અને ધર્મી પુરુષ પના રાજ્યમાં દુઃખ એ શબ્દ અઘાપી સુધી શ્રવણ કર્યો નથી.

સમુદ્ર—સલ કહોછો પ્રધાનજી, આપના ઉપર પરમાત્માની પુર્ણ કૃપાછે

પ્રધાન-મહારાજ, આપ જેવા મહા પુરુષને ઈશ્વર કૃપા હોય તેમાં શી નવાઈ.

રામુદ્ર-(કોટવાળ પ્રતી) આજે ત્રણ દીવશ થયાં દક્ષીણ ચક્ષુ કેમ ફરક્યાં કરેછે વાર?

કોટવાળ-ગરીબપરવર, આપ જેવા મહાન પુરુષની દક્ષીણ ચક્ષુ ફરકે તો પછી ન્યુનતા શી રહી મહારાજ નીચે આજ કંઈ શુભ સમાચાર મળવા જોઈએ.

રામુદ્ર-કોટવાળજી સત્યજે જેવી ઈશ્વરની મરજી.

(પછી દાસી આવીને રાજ સનમુખ ઉભી રહી સત્તામ કરી પુત્રની વધામણી દેછે.)

દાસી—

(મહારાજ માફ કીજીયે, એ આપકા કામહે.) એ રાહ.

મહારાજ અર્જ શુણીયે, ખુશીકી ખબરહે.

દાસીકી અર્જ માનીયે, વધામણી એહે. ટેક.

મુજબાઈ કુખે ઉપન્યોછે, પુત્ર રત્ન એક;

વધામણી મુને દીયેજી, રાજજી વીવેક. મહારાજ૦ ૧

ઈનામ દીજે મુજને, રાજજી આશહે;

હામ હામ દામ દેકે, કામ કીજીયે. મહારાજ૦ ૨

ખુશ બખ્તજે મુજ બાઈજી, કુંવરજી ખુશ હે;

ખબર કીજે નગમાં પુત્ર બધાઈ હે. મહારાજ૦ ૩

(પુત્ર વધાઈ સાંભળી રાજ પ્રધાન પ્રત્યે કહેછે.)

(૧૦)

ધંત્રેજી રાફ.

ધનામ ધનામ ઈનામ, ઘો દાસીને ધનામ;
વધામણીમાં આપો એને ગ્રામ દશ ઈનામ. ટેક.
આભુશણ આપુ મારાં, દઉં બક્ષીશપુર;
બક્ષીશ એને આપો જલદી, નહીં કરો સત્પુર. ધનામ૦ ૧
વધામણી લાવી દાસી, કુંવર જન્મની;
દાશિત્વ તેનું દુર કરો, ઘો રીદ્ધિ ધણી. ધનામ૦ ૨

(પ્રધાન રાગ પ્રતી કહેછે.)

(ઇંદર સભાની ગજલ એ રાફ.)

હુકમ મુજબ હું કરું, ઘો રગ મહારાજ;
અવર કામ હોય જોતો, ફરમાવીએ રાજ.
શેવક આપનો હાઝર આછે, દ્વી કર જોડી હાંચ,
શીય આપ ચરણે અરપુછું, હુકમ હોયજો રાય.

સમુદ્ર વિજય-પ્રધાનજી આ દાસીને પુષ્કળ ધન, વસ્ત્રાદીક, આ
ભુશણો આપી ખુબ રાજ કરો, એને દશ ગામ ધનામ કરી
આપો કે, જેની ઉપજ તેના કુટુંબના વારસો જ્યાં સુધી જીવે
ત્યાં સુધી ખાયા કરે, એને તે ગામ ઉપર કોઈ હક નહીં ક
રે, માટે તાંબા પત્ર ઉપર લેખ કરી, આપની મોહોરનો શિ-
કકો કરી આપો કે જેથી તેને કોઈ પેણ હેરાન કરે નહીં.

પ્રધાન-આણ મહારાજ હુકમ મુજબ તાબેદાર કામ ઉઠાવે છે.

(દાસીને બક્ષિશ આપીને પ્રધાનજી પોતાના
આસને આવીને બેસે છે.)

રામુદ્દ-પ્રધાનજી આ ખુશાલીની ખબર નચ પ્રત્યે જાહેર કરાવો કે જે
થી પ્રજા લોકમાં ઘણો હર્ષ થાય. તથા નચને વિષે ઓછ
વ મંડાવીને, ગરીબ લોકોને અન્ન, વસ્ત્રાદીક આપો, જન્યક-
લોકોને દાન આપી ખુશ કરો, કે જેથી આ સુભ પ્રસંગે આ
ખા નગરમાં જય જય શબ્દ થઇ રહે, વળી હમણાંને હમણાં
રાજ સભાના અધીકારીઓને અમુલ્ય સરપાવ કરો.

પ્રધાન-આજા મહારાજ.

રામુદ્દ-(કોટવાળ પ્રતી) તમે પણ જલદીથી લસ્કરનો બંદોબસ્ત કરી
કવાયત કરાવી નીશાન ડંકા વગડાવો, હસ્થીઓ શણગારી નો-
બતોનો ઘોષ કરાવો. સુંદર વાજાંત્રો વગડાવી નચ વીધે અ-
શોક પદ્વના તોરણો લટકાવો. વારાંગના પાસે નાટય કરાવો.
સ્થળે સ્થળે માંડવાઓ રોપાવી ઉપર જય જય થાઓ, એવા
શબ્દ લખી કમાનો ચોડાવો, ઠામ ઠામ તમાશા કરાવી નચ
વીધે આનંદ વર્તાવો.

કોટવાળ-આજા મહારાજ. સત્વર જઇ એજ કામ કરીએ છીએ.

(પ્રધાન, તથા કોટવાળ બંને ત્યાંથી ઉડીને નચમાં બંદોબસ્ત
કરવા જાય છે, ને સભા બરખાસ્ત થાય છે.)

(૧૨)

સોરીપુર નમ્ર લીલા નિચે પ્રમાણે.

(બનભરા) એ રાહ.

- હેમો અજમ સેહેર એ ભારી, નમ્રી સોરીપુરી સણગારી;
ઘેર ઘેર ધવળ મંગળ ગાવે, કુમ કુમ ચંદન હાથા લગાવે;
બંદીજન કરે સુખકારી, નમ્રી સોરીપુરી સણગારી. ૧
- બનચકને દાન બહુ આપે, વળી દુઃખીયાના દુઃખ કાપે;
નેકી એક ધરમની ધારી; નમ્રી સોરીપુરી સણગારી. ૨
- ધ્વજ પતાકા ચોડી સારી, વળી કામ કર્યું બહુ ભારી;
ચિત્ર ચિત્રાબ્યા મીઠાકારી; નમ્રી સોરીપુરી સણગારી. ૩
- ગિડ ગિડ નોખત ડંકા વાજે, વળી સાદે શરણાઈ છાજે;
ઢોલ દુંદુભી દડદડદારી; નમ્રી સોરીપુરી સણગારી. ૪
- નવ નવા નાટીક થાવે સારાં, વાજાંત્ર વાગે બહુ પ્યારાં;
જન્મ ઓછવ થાયે ભારી; નમ્રી સોરીપુરી સણગારી. ૫
- લોકો જય જય શબ્દ કહાવે, ગુણ નેમ કુંવરના ગાવે;
કુલે પુજે નયની નારી; નમ્રી સોરીપુરી સણગારી. ૬
- એમ કરતાં ઘણાં દીન બાવે, માત પીતાને હર્ષ ન માવે;
થયા મોટા નેમ ઉપકારી; નમ્રી સોરીપુરી સણગારી. ૭

(સમુદ્રવિજય રાજના મહેલમાં રાણી શિવાદેવિ પ્રભુ
નેમનાથને ઉવરાવે છે. તેનું વર્ણન.)

(માત અંબીકાએ મુને વચન આપીયું) એ રાહ.

વાઘે નેમ જીતેશ્વરરે, જેમ દ્વિતિનો ચંદ;
બદવજી મન મોહતો, મોહન વક્ત્રી કંદ.

માત શિવાદેવિને, હર્ષ બહુ થાય;	
લક્ષણુ રૂપ કળા જોઈ, ગુણ તેના ગાય.	૨
થગન મગન પગલાં ભરે, ટગ મગ જુઓ માય;	
મુખ થકી હસ્તો સદાને, શામવર્ણી કાય.	૩
પંચ રત્નની ટોપી પેહેરી, ઉર મોતનકો હાર;	
કાને કુંડળ જળ હળે, સોહે સવી શૃંગાર.	૪
કટી કંદોરો વાંકડો છે, કર એ કદલીઓ,	
અંગુઠી એપે આંગુળીયે, પાયે ધુધરીઓ.	૫
ખીણુ માતા ખોળે લીયે, ખીણુ રદય સાય;	
ખીણુ ખંધોળે એસારી, રાખે વળી પાસ.	૬
ખીણુ પોઢાડે પારણે, બેન હાલરલું ગાય;	
અતુકમે પ્રભુ નેમજી, એમ મોટા થાય.	૭

મથુરા નગ્રીમાં.

ઉગ્રશેન રાજની સભા.

રાજા ઉગ્રશેન, બળરામ, શ્રીકૃષ્ણ, કૌષ્ટકી, તથા જાદવ
વીગરે.

ઉગ્રશેન-સર્વ જદુ વંશી ભાધઓને વિનંતી પુર્વક નીવેદન કરવામાં
આવે છે તે એકાગ્ર ચીતે સાંભળી, તે વીશેનો વીચાર અતરે
'પ્રગટ કરશો.'

(૧૪)

ભાઈઓ આપણા જદુવંશી ઉપર એક મોટો શત્રુ ઉત્પન્ન થયે.
છે તે કાણુ છે? તે તમો જાણતા નહી હો તે હું પ્રગટ કરું છું.

આજે રણસંગ્રામમાં શ્રી કૃષ્ણે એ જરાસંઘનો જમાઈ જે કંસ
તેને શીરના કેસથી ઝાલી યમપુરી તરફ વિદાય કર્યોછે. કંસ મુવો હેવું
જાણી તેની સ્ત્રી જીવ્યાસા અતિ ક્રોધા યુક્ત થઈ તે અવસરે માહારી સ
મક્ષ હેની પ્રતીક્ષા લીધીછે કે, જ્યારે મારો પ્રાક્રમી પિતા જરાસંઘ મ
યુરાં નગ્રીને ઘેરો ધાલીને બળરામ, શ્રી કૃષ્ણ, તથા જાદવો સહીતનો
નાશ કરશે ત્યારેજ હું મારા પતિની ક્રિયા કરીશ, હેવીજ રીતે સો
ગન પણ તેના પિતાની સમક્ષ આધને પણ લીધુછે. વારતે જરાસં
ઘ તેની પુત્રિનું વચન પાળી જન્માત્રનું વહેર વાળવા, યુદ્ધ કરવા
આવ્યા વગર રહેતાનો નથી.

વળી હાલના કાળમાં જરાસંઘ રાજા માહા .મોહોટો બળીઓ
અને જોરાવર ગણાય છે, માટે તેનાથી જદુ કુલનો બચાવ શી રીતે
કરવો. તે હું આપ સર્વે ભાઈઓની સલાહ લેવા માગુછું.

બાધા જાદવો--માહારાજ આ વીશે હમારી એકે ધ્યાન બેસતીન-
થી કે શું કરવું ને કયાં જવું, ફક્ત હમારી ખરજમાં એટલું
જ આવેછે કે આ વીશેનો વીચાર માહા પંડીત કૌણ્ડકીને
પુછવું કે જેથી તેમનો સઘલો વીચાર દર્શાવશે,

કૌણ્ડકી=(કૌણ્ડકીને પુછેછે) આ વીશે તમારી શી ધ્યાન બેસેછે. તે
ત્યારથી મેહુરબાની કરી જણાવે! કે જેથી હમે હમારો બચાવ
કરીએ.

કૌટીલીકી—હે રાજન, આ શ્રી કૃષ્ણ ને બળરામ, એ એ છોકરા ભર્ત-
 ભુમિના સ્વામી થવાના છે, પરંતુ મનુષ્યનું ભાગ્ય ઉદય થવું
 એ ક્ષેત્ર તથા કાળના ઉપર આધાર રાખેછે. માટે મારા વિચાર
 ર પ્રમાણે હમણાં તમે પશ્ચિમ દીશાના સમુદ્ર કીનારા ઉપર
 એક મહોદુ સ્થળ છે ત્યાં પોતાના પરીવાર સહીત જઈને-
 રહો.—

ને એ સ્થળને વીષે, સલભામાને એ પુત્રનો જન્મ થાય, તેજ
 સ્થળે રાજધાની કરજો.

(એથી તમારા મનનો મનોરથ પુરણ થશે.)

[પછી ઉચ્ચેને કૌટીલીનો સારી રીતે સત્કાર કરી વિદાય કર્યો.]

કૌટીલીને વિદાય કર્યા પછી પોતાની સમગ્ર પ્રજાને લઈને ગા
 મ બહાર પસ્તાવું કર્યું, ને પછી સારા સુકન થયેથી માર્ગે વહન
 કરવા માંડ્યું. કેટલેક દીવસે પરીભ્રમણ કરતા, કૌટીલીએ કહેલા સ્થ-
 લે આવી નીવાસ કર્યો. પછી ત્યાં આગળ સલભામાના ઉદરથી
 એ રત્ન રૂપિ પુત્રની ઉત્પત્તિ થઈ. પછી દેવોની આજ્ઞાથી સમુદ્રા
 ધિષ્ઠાયકને પ્રશન કરવા કૃષ્ણે અઠમતપ કર્યો તેથી સમુદ્રનો અધિપતિ
 સંતુષ્ટ થઈને પોતાની સાથે અમુલ્ય રત્નો લાવી કૃષ્ણની પાસે
 સુક્યાં. ને બોલ્યો કે સ્વામીન! હું તમારી આજ્ઞા માંડીક કરવા-
 ને તૈયાર છું. (એવો જવાબ સાંભળી શ્રી કૃષ્ણ સમુદ્રાધિપતિ
 પ્રત્યે કહે છે.) હે સમુદ્રાધિપતિ! આ સ્થળે મારે એક ઉત્તમ ન
 ગ્રી રચવી છે, માટે કોઈ સારી જગા શોધી આપો. [એવું કૃષ્ણ-
 નું બોલવું સાંભળીને સમુદ્રાધિપતિએ તેજ વખતે એક ઉત્તમ સ્થળ

(૧૬)

શોધી આપી તેની સાથે પન્થ જન્ય સંખ તથા કૌસ્તભ મણી આપી પોતાના શેવકો સહિત અંતર ધ્યાન થયા. પછી છંદ્રની આ-
સાથી વૈશ્રવણે તેજ ઠેકાણે એક રાત્રિમાં દ્વારકા નામની નગરી રચી
દીધી તેને ફરતો વ્રજનો કોટ કર્યો, મોટા ઝરખા બાંધ્યા. ને તેનો
પુરવ્તે એટલો તો ઉંચો કર્યો કે જાણે ગંગાનદી વાતો જન કર-
તો હોય. વળી દરવાજાની ભીંતો મણી માણુક ઇલાદીકથી જડી
લીધી. બીજી યુક્તિ તરેહ તરેહની કીધા પછી વૈશ્રવણની આજ્ઞા-
થી બીજા યક્ષો તથા દેવોએ મળીને તે નગરી બાપર સાડાત્રણ દી
વસ સુધી રત્નોની વૃદ્ધિ કરી. ત્યાર પછી સમુદ્ર વિજય રાજ્યએ
શ્રી કૃષ્ણને ત્યાં આગળ દ્વારિકા નગરીનો રાજ્યાભિશેક કર્યો. આ-
સ પાસ બાગ, બગીચા, કુલવાડીઓની એવી તો રચના કરી કે તે-
નું વર્ણન કોઈ કવિથી પણ થઈ શકે નહીં. પછી તે નગરીને વીધે
પહાડ, પર્વત, વન વગેરે ગંભીરોવાળી જગ્યામાં બળરામ, શ્રી કૃષ્ણ,
તથા અરિષ્ટનેમી, વીગેરે અન્ય જાદવો સહીત કીડા કરવા લાગ્યા.
તથા વ્રજ લોકો પણ અનેક તરેહના સુખ ભોગવી આનંદ કર-
વા લાગ્યા.

(દ્વારિકા નગરીમાં નેમનાથ બાળકો સાથે રમવા નિકળે છે તે
વખત નગરીનો દેખાવ.)

(શુર ગોવિંદના મહિનાનો રાગ.)

રૂડું દવારામતી આ શેહેર, સોભા સારીરે;
માંહે વશે છે જહુપતિ રાય, માહા ઉપગારીરે.

(૧૭)

સોહૈ કનક કાંગરા કોટ, બહુ મુલ ધારીરે;
 દરવાજો જડયા છે જાંત્ર, મજબુત કારીરે.
 શીહાર બની છે બેશ, સીધી સડક છેરે;
 કાચ મહેલ તણો નહી પાર, અતિ ચમકે છેરે.
 છપત્ર કોટી જાલવાના વાંદ, માંહી વસે છેરે;
 રાજ કરેછે કૃષ્ણ નરેંદ્ર; ચતુર્ભુજ એ છેરે.
 સાહેર રક્ષા કરે ચોમેર, દારિકા નગરીરે;
 નય પુ'કે ફરે દરરોજ, સુદર્શન ચઢીરે.
 નાહાના બાળક સાથે નેમ, રમવા જાવેરે;
 છે આયુધ શાળા એમ, વેગે આવેરે.
 આ યુદ્ધ જાલવા મન, નેમને થાયેરે;
 બાણ, સંખ, ગદા ને ચક્ર, નેમજી સાહેરે.

(નેમનાથ બળ કરી હથીઆરો જાપાડેછે, તે જોઈ કૃષ્ણની
 આયુધ શાળાના રક્ષકો તેમને આયુધ જાલવાને
 અટકાવ કરેછે.)

(મુશકેલ છે ખાવીન હવો મળવો જામીન) એ રાહ
 મુશકેલ છે આ શામ, ન કરો સાહસ કામ;
 આયુધ આ જાલવાનું કૃષ્ણનું છે કામ. ટેક.
 મત હલાવો નેમ, કહું ન માનો કેમ;
 જાપાડેથી વીધન થાયે, ભાસ્યું મુજને એમ. મુશકેલ૦
 પણ ન માન્યું તેહ, જાપાડી ગદા એહ;
 આકાશ તરફ ફેરવીને, ભુમી પરકી તેહ. મુશકેલ૦

સારંગ લીધુ હાથ, ચઢાવી તેની ચાંપ;

ચક્ર ભમાડીને કાઢ્યો, પન્થ જન્ય નાદ.

મુશકેલ૦

શંખનો શબ્દ થવાથી ઠારિકા નથિમાં થતો કોળાહળ.

[સડીયર દુઃખ શું દાખવું] એ રાગ.

શંખ શબ્દ થએ ક્ષોભાઆ, મહોટાં સાગર સાર;

ગજ બંધન ત્રોડી નાશીયા, ત્રોડી નાકા તોખાર.

શંખ૦

અમળા બાળક ગૃહી રહી, પિયુ (ર) કરે પોકાર;

ગોવીંદ ગોવીંદ સાકો કરે, હરવા દુઃખનો પાર.

શંખ૦

મહીધર મહોટા ગડગડયા, ભુમીને થયો કંપ;

દેવ લોકોના દેવતા. તેને પેડી અઝંપ.

શંખ૦

સૂર્ય ચંદ્ર ઝબકી જાગીયા, મેઘ મુશળ ધાર;

નેમી શંખ પુર્યા થકી, થયો હાહાકાર.

શંખ૦

શંખ શબ્દ શ્રવણે શુણિ, કદે દ્રવ્યશુ આગ;

હૃદયે વીમાશે અતિ ઘણું, કો લેશે મુજરાજ.

શંખ૦

રાજ જવાના ભય થકી, થયો અંગે પરિતાપ.

ટાળે અતી ઉપચારથી, પરિતાપ સંતાપ.

શંખ૦

(અનુચરે આવી જળરામ પાસે નેમે સંખ પુર્યાની વધા-

મણી દીધી તેથી સભા મધે જળરામ શ્રી કૃષ્ણ

પ્રત્યે કહે છે.)

(ઈંદ્ર સભાની ગજા) એ રાહ,

સાંભળી સારંગ વાતડી, જતનદ્ર બોધ્યા તામ,

(૧૯)

બંધવ તમારો નેમજી, એછે એનું કામ;
રાજ તણું કામ નહી, કરસે બહુ ઉપગાર;
ભવ્ય જીવો તારશે એ, ધર્મીનો દાતાર.

(નેમનાથ રમતાં રમતાં કૃષ્ણની સભામાં આવે છે તે
વખત નેમને આવતા જોઈ શ્રી કૃષ્ણ આદર
સહીત બોલાવેછે.)

(શ્રી જગતપતિ.) એ રાહ.

હસ્તા આવે નેમ, બેઠી છે સભા તેમ;
નજીક પાસ નેમ દેખી, બોલે કૃષ્ણ એમ. ટેક
આવો આવો કહે મોરારી, ભત્રે પધાર્યા નેમ,
તુમ સંગાથે બહોત સગાઇ, ભુલી જઈએ કેમ. હસ્તા૦
તુજ મુખદેખી હૈંદુ હરખે. શીતળ થાયે કાય;
વધુ બળ આપણુ પરખીજો, સભા કેરી માંય. હસ્તા૦
(પંડી કૃષ્ણ પ્રત્યે નેમ કહેછે.)

રાહ ઉપરની.

બળ પરખવું હોય રાયજી, ચાલો શાળા માંહ;
તમ હમ સંગે જુદા લઢતાં; લોક હસારત થાય. હસ્તા૦
લોક હસારત થાય કહાનજી, વઢતાં ખોઇએ માન,
બહુ પસારો નાથ ગોપીના, કરશું જેમ કયાન. હસ્તા૦
હરખ ધરીને હાથ પ્રસાર્યો, ગોવધન ગુણવંત;
કમળ નાળ પેઠે વાળ્યો તે, વેગે શ્રી ભગવંત. હસ્તા૦

(૨૦)

પ્રભુ નેમજી કર લાંબાવે, વાળે ગોપીનાથ,
 જોર કરે પણ જરા ન હાસે, હેવો રાખ્યો હાથ. હસ્તા૦
 તવ કૃષ્ણજી મનમાં ચિંતવે, બાળક બળ અસંખ્ય;
 રાજ લીએ તે રમે માહેર, મનમાં આવી સંખ્ય. હસ્તા૦
 સદ્દ હવે તેને પરણાવું, કરી કાંઈ ઉપાય;
 પરણ્યા પછી પુરુશનું, બળ ઓછું થાય. હસ્તા૦
 પ્રમુનાં લગ્ન કરવા સાર, કૃષ્ણે ક્યો ઉપાય;
 ગોપાંગના શૃંગારવા, મેહેલ આપના જાય. હસ્તા૦

કૃષ્ણનું અંતઃપુર,

(કૃષ્ણ પોતાની રાણીઓને નેમનાથ પાસે વીહવા મનાવવા,
 મોકલેછે તે વખત શૃંગારનો દેખાવ.)
 (રાજાએ પ્રજાને પુત્ર ગણીને પાળવી.)

ઝીઝીટીના દાદરો—એ રાહ.

કૃષ્ણ કહે નીજ નારીયોને, નેમ મનાવો;
 સદ્દ સમજવીને, વિહવા કયુલ કરાવો— ૧૬.
 શૃંગાર સર્વ પહેરી જાઓ, નેમની કને;
 હાવ બાવથી તમે, મોહ પમાડોને, કૃષ્ણ૦
 જાવો તમે જલદી જઈ. મનાવો નેમરાય;
 બળ કમતી નહી થશેતો, શી રીતે રહેવાય. કૃષ્ણ૦

ગોવિંદ તણી ગોરડીછે, ઉર્વશી સમાન; .
 આલ આલેહંસની, ચોસઠ કળા નીધાન, કૃષ્ણ૦
 શેષ નાગ સર્પી વેણી, વદન શારદચંદ; કૃષ્ણ૦
 શુક નાશીકા સોભતી, આપે પરમાનંદ. કૃષ્ણ૦
 કંઠે મુકતા માળા પેહેરી, દાંત દાડીમ કળી; કૃષ્ણ૦
 અણીઆળી રૂડી આંખડી, અધરહીરા અમુલ, કૃષ્ણ૦
 સરલી બેહુ બાંહડીછે, કર અતિમુકમાળ; કૃષ્ણ૦
 નારંગી સમ બે સ્તન દોસે, નાભી મંડલ વિશાળ. કૃષ્ણ૦
 મૃગ નયણી સિંહલકાંડી. ઉર કદલી થંભ; કૃષ્ણ૦
 સ્વર્ગ લોક જેવી બની, ઉર્વશીને રંભ, કૃષ્ણ૦
 વેણીએ બાંધ્યો ગોફણો, રાખડી રત્ન અમુલ; કૃષ્ણ૦
 શીરે સેંધો હીરે જડયો, કુલીનું નહી મુલ; કૃષ્ણ૦
 કાને ઝાલ ઝબકી રહો, ગાલે પદકડી; કૃષ્ણ૦
 નાકે મોતી ઝલકતાં, વાળી હીરે જડી. કૃષ્ણ૦
 બાહુ બાજુબંધ બેરખા, ઉર નવસર હાર; કૃષ્ણ૦
 કડીએ ઝણકે ધુધરી, કર સોવન સુડી સાર. કૃષ્ણ૦
 પેહેર્યા નેપુર પાંચે ઝણકે, લીલા ચણા અંગ; કૃષ્ણ૦
 પીતાંબરની ફાલી પેહેરી; અંગ સુર્વણ રંગ. કૃષ્ણ૦
 સુંદરીઓ ચટકાળી પેહેરી, કંચુકી નવ રંગ; કૃષ્ણ૦
 શૃંગાર સર્વે પેહેરી આવી, બ્યાંછે નેમ નગીન. કૃષ્ણ૦
 સેહસ બત્રીસે સામડી, નારાયણની નાર; કૃષ્ણ૦
 નેમ કુંવર નીરબે ધણું, તતખીણ વારોવાર. કૃષ્ણ૦

(૨૨)

(નેમનાથ બોલ્યાછો સહિત જલક્રીડા કરે છે, તે વખતે ગોપા-
ગનાઓ નેમને વિહવા મનાવવા આગ્રહ કરે છે.)

[રાગ. ળોહાગની ગજલ.]

સરોવર નીર ઉછાળવા, પેડી નેમને સાથ;
શીતળ નિર ઉછાળતી, વળગી હાથે હાથ.
રૂપવતી ચટકાળીનો, ચોળીથી ઉતરે રંગ;
રાસ રમે ટોળે મળી, હરી મળીને સંગ.
કુમ કુમ ચંદન છાંટતી, આવે નેમની પાસ;
આંગડ બોલે બોલતી, કરવા લાગી હાંસ.
હાંસસર્વે કરવા લાગી, નેમને બીડતી અંગ;
દેવર વચન માનીને, કરો નારીનો સંગ.

(પછી સત્યભામા મેં મલકાવી નેમનાથ પ્રત્યે
વચન બાણુની વૃષ્ટી કરે છે.)

(સ્વામી મારા છે સોફામણ) એ રાહ.

સત્યભામા સામી રહી, આપે ફેદલ પાન; (૨)
દેવર પરણવું માનીએ, આપો હમનેજ માન. (૨) ટેક.
કહુંરે માનો મારા વાલમ, નારી વિણ ઠાકા નર; (૨)
ધણું ધણું શું કહું સાહીબા, નારીવિના નર ખર. (૨) સત્ય૦
નારી વિના નર હીજડા, તેનું શું ચાલે જોર; (૨)
પરણ્યા હોય તે માનવી, પીટયા કુંવારા દોર. (૨) સત્ય૦
નેમ કહું માનો માણસ, ક્યાં કરો મન જોર; (૨)

(૧૩)

દાઝ દીયરજી આવે ઘણી, તુમ પર નથી હમ જોર. (૨) સત્ય૦
(સત્યભામા બોલી રહ્યાં એટલે વળી રક્ષમણી બોલી ઉઠેછે.)

(રાહ. ઉપરની.)

રક્ષમણી આંખા ધ્રુવનો, ટોડર ગુચતી જાય; (૨)
છનની વેણી સમારતી, મસ્તક ઉપર ઢાય. (૨) રક્ષમણી૦
રૂપ નીહાજે નાથનું, વિંઝણે દોજે વાય, (૨)
વિનય કરી પ્રભુજી તણા, પખાજે દોયે પાય. (૨) રક્ષમણી૦
દેવર દીવમાં આણીએ, વિનતડીનો વેદ, [૨]
જો સોભાગી સરજીઆ, તો મત કરજોજી ખેદ. [૨] રક્ષ૦
દેવર દેરાણી હમ તણી, કાતો કરી ધર નાર; (૨)
મંજવ ભોજન સુંદર થશે, ધરનો ઊતરશે બાર. (૨) રક્ષ૦
રૂઢય બજે તેથી કહું, મત મનાવા માટ, (૨)
એકવાર સામુ જીવો, બોલો નહીં શા માટ. [૨] રક્ષ૦
સગે વડાલે ગાવા કોણુ જશે, નારીવીના કોણુ આંચ. (૨)
નહીં પરણોતો નેમજી, તુમ ફજેતી બહુ થાય, [૨] રક્ષ૦
તમારા ભાઈ શ્રી કૃષ્ણજી, તેમને કેટલી નાર; [૨]
એક સ્ત્રીને પરણતાં, શો કરોછો વિચાર, (૨) રક્ષ૦

(રક્ષમણી બોલી રહ્યા પછી, લક્ષ્મીજી હાવ ભાવ કરી,
નેમનાથ પ્રત્યે કહેછે.)

(ગુરૂ ગોવિંદની રાહ.)

માનો માનો દેવર મારી વાત, પરણો એક નારીરે;

(૨૪)

સોધી લાવે ગોકુળનો નાથ રંભા રૂપ સારીરે,
તેની સાથે કરો સુખચેન, અતિ ઉમંગેરે;
દેવરમાનો હમારું વેણુ, થશે સુખી અંગેરે;
નારી વિના નચાલે લગાર, આપણા કુળમાંરે,
ઈન્નત કુળ તણી આ વાર, મળી જશે ધુળમાંરે,
માટે દેરાણી લાવો આજ, રમે હમ સંગેરે;
એથી સરશે તમારું કાજ, રહેશે વળી રંગેરે.
જો લમ ન કરશે નેમ; જગતમાં શું કેહેશેરે;
વ્યંદલ જાતે હશે કે કેમ, પરણી શું કરશેરે,
દીયર મેહેણાં કરો દુર આજ, જગતના ખાલીરે,
વિહવા માની કરો સુભકાજ, વજડાવો થાળીરે.

(લક્ષ્મિજનું બોલવું પુરું થયું તેટલામાં જન્યુવતી
જોરથી બોલી ઉઠે છે)

“સ્વામી માગ છો સૌહાર્મણાં” એ રાડ.

જન્યુવતી જમણી રહી, બોલે હળવા બોલ; (૨)
સુખે બોલી મટકા કરે, વાવરતી તંબોળ. (૨) જન્યુ. ૧
નારી વિના ગૃહ બંધ રહે. ભેટયો પાછી જાય; (૨)
જો ઘેર પરણી હોયતો, બેહુને સુખ થાય. (૨) જન્યુ. ૨
નારી વિના નવિ માનીયે, પુરૂંશનો અવતાર (૨)
કે નવી માનીએ આજસું, કોણ નીરવાહે બાર. (૨) જન્યુ. ૩
સેહસ્ર બત્રીશે ભોળઈછે, નેમ તમારે શુભણુ; (૨)
સધળુ ખરચ તમને પુરશે, જેછે જદુપતિ કાન. (૨) જન્યુ. ૪

(૨૧)

પુરસે પાશ પરણ્યા પછી, માગે ચરણને ચીર; (૨)
 શાળીદાળી ગૃત ઘોલણા; સોજે સુંગાર શરીર. (૨) જાંબુ ૫
 સુંગાર માગે શરીરના, ના આપેતો પછી વાત; (૨)
 લોક તમાસા જોવા મીઠે, જુએ નાતને જાત. (૨) જાંબુ ૬

(આટલા વચનથી પણ નેમ પ્રભુ ડગ્યા નહી, પણ ભોગ્નઈઓ
 ના બોલ સાંભળી હસવું આવ્યું તેથી શ્રીકૃષ્ણની
 સ્ત્રીઓએ વિવાહ માન્યો માન્યો એમ
 કહી શીદ કર્યું.)

દાહરો.

કૃષ્ણ કામીની સામટી, બોલે બોલ અનેક;
 નેમ વૈરાગી મૌન રહી, ઉત્તર ન આપે એક. ૧

(કૃષ્ણ મહારાજની ગોપાંગનાઓ કૃષ્ણ પ્રત્યે નેમનાથના
 વિહવાની વધામણી કહેવા આવે છે.

(સરકાર માફ કીજીએ એ આપકા દામહે..) એ રાક.

છે વધાણી એ સ્વામિ, નેમ લક્ષ્મી;
 વિહવા માન્યો નેમજીએ, વાર થઈ ઘણી. ટેક,
 હર્ષેહરિને વિનવે, વિહવા મહ્યોજી આજ;
 પરણુવવા નેમ કુંવર, હર્ષ્યા જનદવરાજ. છે વધામણી
 ડાકો દીધો દેશમાં, કરવા બધાને જાણ;

નેમ કુંવર પરણશે, કરંછું સૌને જાણ. છે વધામણી
 નેમનાથનો વિહવા કરવા શ્રીકૃષ્ણ જિયસેનને ત્યાં આવે છે,)

(૧૬)

(ઓખા હરાણનો.) રાહ.

હરખ્યા જનદવરાજ ને વારે, આઘ્યાં ઉગ્રસેન દરખારે;
ઉગ્રસેન પુછે શિર નામી, શે કારણ પધાર્યા છો સ્વામિ.

(કૃષ્ણ) તુમ ધર રાગુલ કુળ સીણગાર, મુજ અંધવ નેમ કામ અવતાર;
ખેલુનું રૂપ સરખુ કહીએ, દોનું પરણે તો અહુ સુખ લહીએ.
અંતેનું મજે જોડું જો સારું, તો ધરસુત સોભેજી હમારું.

ઉગ્રસેન--

(રાહ ઉપરનો.)

કહે ઉગ્રસેન વાત છે સીધી, હરી વાત મેં સારમાં લીધી;
આવણુ શુદ્ધી છક બલેરી, જન લાવજો જનદવ કેરી.
કૃષ્ણ ત્યાંથી ઉઠ્યા રજન માગી, આઘ્યા ઘેર પોતાના સોભાગી;
પછી જનદવ જન સણગારી, તે સંભળાવું છું વિસ્તારી.

(શ્રી કૃષ્ણ ઉગ્રસેનને ત્યાંથી આવી નેમનાથના
લમ્બની તૈયારી કરે છે.]

(સ્વામિ મારાં છો સોહામાણા.) એ રાહ.

કૃષ્ણ વિહવાની સમ્મત કરે, પર્યાવવા નેમનાથ; (૨)
રોખ્યા વિહવાના માંડવા, મોહોટા ઓછવ સાથ. (૨) કૃષ્ણ ૦
મોદિક મિઠાં બનાવિઆ, પુરી ખાગ ને પાક. [૨]
અદામ ચારોળી લાવીઆ, પરતા ને દુધપાક. (૨) કૃષ્ણ ૦
દ્રાક્ષ અખોટ અંજીર છે, શ્રીફળ કદળી સાર; (૨)
પકવાન કીધા અતિ ઘણા, ગૃત ગોળ સુખાહાર. (૨). કૃષ્ણ ૦
ઘણા મેવા ફળ મુકીયા, ખેડી તે લાંબી પાંત; (૨)

જે જોઈએ તે હાજર કરે, પોહએ પીરશ્યાની આંત, (૨) કૃષ્ણ ૦
 શાળી દાળી ઘત ઘોલણા, વડા વેઢમી આંટ; (૨)
 મોટા માંડા મુકીયા, ઉપર ગોરસ માટ. (૨) કૃષ્ણ ૦
 નાના કરતાં પિરસે, જમાડયું જદુકુલ. (૨)
 કેશરનાં કર્યાં છાટણાં, ઉપર સૌને તંબુલ. [૨] કૃષ્ણ ૦
 અત્રિસ સહસ ગોપાંગનાં, જીને દસે દસાર; [૨]
 છપતકોડ જદવ તણો, ચાલ્યો સૌ પરિવાર. (૨) કૃષ્ણ ૦
 સમુદ્રવિજય શિવાદેવીના, પહોચ્યા વંછિતકોડ (૨)
 નેમકુંવર ઘોડે ચઢ્યા, લાવ્યા પલિ જોડ [૨] કૃષ્ણ ૦
 દોલ દદામા દડદડી, માંદલનો ઘૈકર. [૨]
 નાટીક થાયે રૂપકું, ધવલ મંગલ જયકાર (૨) કૃષ્ણ ૦
 જયકને દાન બહુ દીએ, જીત મુખ દેખી હર્ષાય. (૨)
 રત્ન મુગટ શીર સોભનો, જીવ ચામર સોહાય. [૨] કૃષ્ણ ૦
 જરકશી જીમો પેહેરીયો, ઉપર દોશાસો સાર. [૨]
 કરે બાજુબંધ બેરખા, ઉર નવસરો હાર. [૨] કૃષ્ણ ૦
 કાને કુંડળ ઝગમગે, આંધી શીરપર મંડીલ (૨)
 શિરપેચ આંધ્યો સોહામણો, મુદ્રીકાનું નહી મુલ. (૨) કૃષ્ણ ૦
 ક્ષીએ કમરપટો આંધીઓ, શિરોઈની તલવાર; [૨]
 કંચન તોડા પહેરીઆ, નીજ ચરણમાં સાર. (૨) કૃષ્ણ ૦
 તોરા કલગી ખોશીઆ, તવ કૃષ્ણે કીધી શાન [૨]
 રાધીકાએ આંજ આંખડી, દીધાં ફેફળ પાન. [૨] કૃષ્ણ ૦
 જાન સજ્જતી આવીઆં, ઉચ્ચેનને દરબાર. [૨]
 પશુડાં ત્યાં આકંદ કરે, નેમે સુંણો પોકાર. [૨] કૃષ્ણ ૦

(૨૮)

(શ્રી કૃષ્ણ પ્રત્યે ઈંદ્ર મહારાજ નેમનાથ નહીં પરણે તે વિષે
સુચના કરેછે.)

૪૬-(હિ શ્રીકૃષ્ણ) તમે પેહેલેથીજ આવા સંકલ્પ વિકલ્પ કર્યા
કરો છો !

નેમીશ્વર ભગવાન કદી પણ પાણી ગૃહણ કરનાર નથી; કારણ
કે તે આ ભારત ભુમીને વિશે બાવીશમાં તીર્થંકર થવાનાછે. વળી
તમોને બાર પર્વદાની સમક્ષ જીનેશ્વરછે એવી ખાત્રિ કરી આપશે
વળી જગતને વીશે પરિબ્રમણ કરનાર પ્રાણીઓને દુઃખ રૂપી
સંસાર સાગરથી કાઢીને સુખરૂપી નૌકામાં બેસાડી ભવો ભવનાં પાપ
કરમ દુર કરીને આક્ષણભંગુર દુનીયાંથી તારીને પારપમાડશે. વળી
જેનું બાહુ પ્રાક્રમ અતિ જોરાવરછે. હેવા શ્રી નેમીશ્વર ભગવાન
સંસાર અસાર જાણી રાજ્ય તથા સ્ત્રીને મહણ કરનાર નથી, એવું
એકવીસમા તીર્થંકર શ્રી નમીનાથ પ્રભુ કહી ગયાછે.

(કિયરોનના મેહેલના ઝરખામાંથી રાજુલ નેમનાથની જાન

આવતી જોઈ પ્રભુનું રૂપ દેખી મોહીત થઈ

સખી પ્રત્યે નેમનાથનાં વખાણ કરેછે.)

(સહીયર દુઃખ શું દાખવું.) એ રાહ.

રાજુલ ગોખે ચઢી કરી, નીજવર રૂપ પેખાંત,

જવ દિડો જીન નેમજી, તવ હૈડે હરખાંત. ટેક.

રાજુલ જોલે સખી પ્રત્યે, જે સખી મારા વર;

ઈંદ્ર સ્વરૂપે આવતા, રૂપછે મનોહર.

રાજુલ૦

(૨૯)

જન સજી ભલી આવીઆ, લાંબા જીવ સાથ.
 ભાગ્ય ઉદય મારાં ખુલીઆં, પરણશે નેમનાથ. રાજુલ૦
 રાજેમતી સખીને કહે, સુણજો સૌ પરિવાર;
 દક્ષિણ લોચન ફરકીયું, મુજ દુઃખ અપાર, રાજુલ૦
 રાજુલ ઉદાશી થઈ, કહે રૂદન કરી એમ;
 જન આવી પાછી જશે, મુજને ભાસ્યું છે તેમ, રાજુલ૦
 કાર્ય છે મુજ લક્ષનું, તેથી થાય મુને એમ;
 તેથી સખી હું તુને કહું, જાણી અળધડી એમ. રાજુલ૦
 [એમ કહી રૂદન કરે છે.]

સખીઓ

રાગ ઉપરનો.

કદુ બોલો નાં સખી, નેમ પરણશે સાર;
 જીનવર તોરણે આવીયા, કરસે સફળ અવતાર. ટેક.
 અપશુકન તારા આગ્યમાં, નાંખશે જીનરાય;
 સફળ મનોરથ તાહરો, કરશે પ્રભુજી સાથ. રાજુલ૦
 [એમ કહી દાશીઓ તથા સખીઓ રાજુલને શાંત કરે છે.]
 પશુઓ વૈતાળો પાંજરામાં પુર્યા થકી યુમરાણુ કરી નેમનાથ
 પ્રભુને બંધનથી મુક્ત કરાવવાને અરજ કરે છે.)

(ભરથરી ભાત્રા વિચારીને તમે કરો હું પર કોપ.)

વણુ અપરાધે [૨] મારો પશુ અનાથ.
 પ્રાણુ બચાવો પશુ તણા, નેમ ત્રિય મોકના નાથ; ટેક

(૩૦)

મેહેર કરી પ્રભુ [૨] સુકત કરો બંધનથી;
 પરિતાપ હમારો દુર કરો પ્રભુ, નથી સહેવાતું હમથી, પ્રાણ૦
 અમે વાચા વગરના [૨] અભાગીઆ પકડાયાં;
 આનંદે ફરતાં હતાં તે. લાવીને સપડાવ્યાં. પ્રાણ૦
 અમ બાળકનો (૨) વિછોડ કરાવ્યો ભારી;
 રદ્ય હમારૂં ફાટી જાયછે દુઃખ દિયો કાંભારી, પ્રાણ૦
 હમ પ્રાણુ જશે (૨) પ્રભાતે તુમ ગોરવમાં;
 જન તમારી જમાડશે, વળી વાળીદાટ હમ કુળમાં. પ્રાણ૦
 કરૂણા લાવિ (૨) હમને આજ છોડાવો;
 પછીથી પાણી ગૃહણુ, કરવા જનતું હૈય તો જન્યો. પ્રાણ૦
 (પશુડાનો પોકાર સુણી નેમનાથ સારથી પ્રત્યે કહે છે.)

[રાજા હુમે કોમકા આર ઇંદ્ર મેરા નામ.)

સુણુ મારા સારથીઆં, પશુનો પોકાર;
 આકેદ્ર કરે અતિ ધણું, સુણું વારંવાર. ટેક.
 પશુ જત્રે પાડીઆં, પુણુ છું કારણુ આજ;
 સારથી તું સવ કહેને. પડ્યુ. તેતું શું કાજ. સુણુ૦
 (સારથી કહે છે.)

(ગજસ ઇંદ્ર સભાની.) એ રાહ.

સારથી કહે જનજી સુણો, તુમ ગોરવ છે પરમાત;
 પશુ જીવ તે આપડાંની, વાહાણુ થાશે ધાત.
 જાદવ કુળ જે આવીયું છે, જાને જે તુમ સાથ.

(૩૧)

ગોરવ કારણ મારશે, પશુ જીવ જે અનાથ.

(સારથીનું આતું ભાણુ સાંભળી નેમનાથ પોતાના એક
જીવને કારણ હજારો જીવોનો નાશ થવો જાણી સંસાર
સાગર અસાર જાણી અતિ ખેદયુક્ત નીચે પ્રમા
ણે પરતાવો કરે છે.)

(સુણે દીક્ષી તખ્ત ઘરનાર) એ રાહ.

ધીક ધીક પરણવાનું મુજ,	પશુ તણા તો પ્રાણુ જાણે.
અથ ચઢતાં પડી નહીં મુજ,	પશુ૦ ટેક.
એ પરણ્યા તણી મોડટી ખોડ,	પશુ૦
તુટે પશુ પક્ષીની જોડ,	પશુ૦
પશુ મારીને ગોરવ થાય,	પશુ૦
મુજ કારણ ભુજ કહેવાય,	પશુ૦
મારા એક જીવને માટ,	પશુ૦
ખરે ખરો ઘડ્યો આ ઘાટ,	પશુ૦
નથી સંસારમાં કાંઈ સાર,	પશુ૦
માટે પરણવિ નહીં મારે નાર,	પશુ૦
નથી દુનિયામા સગું વાહાજું કોય,	પશુ૦
ભાવિ ભાવે બને જે હોય,	પશુ૦
દીક્ષા મારે લેવી નીરધાર,	પશુ૦
જાણ્ય સારથિ રથ ગિરનાર,	પશુ૦

(૧૨)

(નેમનાથ રથ પાછો ફેરવેછે, તે જોઈ રથ પાછો નવી
વાળવા શ્રી કૃષ્ણ નેમ પ્રત્યે વારંવાર કરેણા
શબ્દવડે વીનવેછે.)

(અરેરે કરમ આશું મેં કર્યુરે, વગર વિચારે મેં શયન કર્યુરે)

એ રાહ.

અરેરે બ્રાત નેમ આશું કરોછો,	
વગર વિચારે શું ત્રિયા તજોછો.	અરેરે ૨૬.
વાંક પડ્યો શો અર્ધ કુંવારી,	
પાણી અહણુ કરો મત શું કરોછો.	અરેરે૦
જન સજી રૂડી આઠ્યા પરણવા,	
માત પિતાને શું દુઃખી કરો છો.	અરેરે૦
આખર જાશે જાદવ કુળની,	
તાણી તાણી રથ ક્યાં ફેરવોછો.	અરેરે૦
આઠ ભવની એ સ્ત્રી છે તમારી,	
નવમે ભવે શું કુંવારી મુકોછો,	અરેરે૦
રથ ઉભો રાખો નેમ હું કહુંછુ,	
અવળી મતી શીદને આદરોછો.	અરેરે૦
સમુદ્રવિજય શિવા દેવીના જયા;	
ક્રોધ કરી શાને પાછા ફરોછો.	અરેરે૦

(પછી નેમનાથ કૃષ્ણ પ્રત્યે સંસાર સાગર અસાર છે, માટે
તેનો મોહ ન કરવો, તે વિષે, પ્રભુ નેમનાથ
કૃષ્ણ પ્રત્યે બોલેછે.)

(૩૩)

(અરે આશી વાત હાડા ફેરી, નારી ઠરી વ્યભીચારી.)

એ રાહ.

અરે એશી વાત કરેછો મોરારી, પરણુ નહીં નારી,
 જેઓ પરણ્યા હરખ ધરી નારી; તેને દુઃખ ભારી;
 સ્ત્રી જાતેછે વિખની વેલી, નાખે નકે ઠેલી.
 તેતો વાત વીચારો પેહેલી, હરિ મોહ મેલી. ટેક૦
 સ્ત્રી અશુચિનું ગૃહ ભારી, અતિ વિખકારી;
 શામા મોહ પડ્યો જે મોરારી. તે ગયો ભવહારી.
 નારી મોહ નમાનો સાચો, છેવટે એ કાચો,
 હાવ ભાવ કરે તુમ સંગે, તેમાં કૃષ્ણ રાચો. અરે૦
 લુપ્ધ થાઓ લલના જાતમાં, કાંઈ વિચારો;
 માયા મોહ વિશે લપટાયા, નથી એકે આરો.
 સંસાર અસાર મેં જાણી, ગૃહયો રથ તાણી;
 હવે જઈશુ અમે ગીરધારી, લેવા મુક્તિ શાણી. અરે૦

(તેમનાથ ફરીથી કૃષ્ણ પ્રતે સંસાર વિષે કહેછે.)

રાગ ખનઝારા.

કાણુ માત પિતાને ભાષ, સુણો સંસારની આ સગાઈ.
 આત્મ્ય એકલો જશે જ્યારે, નહી સંગ આવે કો લારે.
 પાસે પુન્ય પાપ દો ભાઈ, મુણો

(૧૪)

પુત્ર પત્નિ પોતાની ન જાણે, વચન દિલમાં માર આણે;
 ભગની સ્વારથે કેલેશે ભાઇ. સુણો૦
 સગા સખધી સર્વે માનો, મારે માર લાગ જોઇ છાનો;
 વસુ માટે વિડારે ભાઈ. સુણો૦
 જોડી ધન દોલતની છાયા, જોડી નારી રૂપની માયા;
 સંસાર સમુદ્રની ખાઇ. સુણો૦
 નિજ તન પોતાનું ન ધારો, સકળ સંસાર સાગર ખારો;
 ખાખુ રેલેશે ખાખવત આંહી. સુણો૦
 માટે મોહ માયાને છોડો, તમે પ્રીતિ પ્રભુથી જોડો;
 તારે ભવ સમુદ્રની માંહી સુણો૦
 જુઓ આગે તીર્થંકર કેવા, ગયા સુકિત વધુને લેવા;
 તજ સંસાર સુખ સદાઇ. સુણો૦
 રાગ રંગ કૃષ્ણજી જુઠા, તેથી રમો ભરો ભરી મુઠા;
 અંતે થાશે દુઃખ દુઃખદાઇ. સુણો૦
 શત્રૂતા રાખો નહીં દો જનથી, દયા નિતિ ધરો નિજ મનથી;
 રેલેશે જગમાં ભલાઈ યુરાઈ. સુણો૦

કૃષ્ણનું કહેતું નેમનાથ માનતા નથી. તેથી રાણી શિવાદેવી
 સન્મુખ આવી પોતાના પુત્ર નેમનાથ પ્રતે પાણીગૃહણ
 કરવાને માટે ધણા કાલાવાલા કરેછે.)

(રાગ—તાથ કેસો ગજકો બંધ છોડાયો.)

ખારા પુત્ર નેમ તમે શું આ કીધું,

વધારે અવસ્થામાં દુઃખ હમને દીધું. ખ્યારા ટેક.
 યુવા અવસ્થામાં સંજમ ધારો, દિલમાં વાત વિચારી;
 ખોટી હઠ તમે પકડી બેઠા, કેમ રેહેશે કંન્યા કુંવારી. ખ્યારા૦
 હમસેન પત્નિ પોકાર કરેછે, રાગુદ્ધ ઝુરે ણીચારી;
 વેગે વળી વીર પાછા વળો ત્યાં, કારી ન મારો કટારી. ખ્યારા૦
 પુત્ર મારા તમે પાણીગૃહણ કરો, દિલમાં દયા કાંઈ લાવિ;
 દુઃખિયારાં કરો માત પિતાને, કાંઈ શરમ ના આવિ. ખ્યારા૦
 તુમ વડે વિર આધાર હમને, જાણિ શા માટે ઝુરાવો;
 આશા હતી તુમ પુત્રને જોવા, જદુ કુળ નેમ કહાવો. ખ્યારા૦
 તાણાતણી તમે છોડી દધ વિર, પરણો પદમણી નારી;
 સંસારના સુખ ભોગવિને પછી, લેજો સંજમ ભારી. ખ્યારા૦
 પુત્ર એક થયા પછી ખ્યારા, ચારીત્ર હ્યો ચિત્તવારી;
 જરા અવસ્થામાં દિક્ષા લેઇને, કરમને કરજો નિવારી. ખ્યારા૦
 નેમનાથ કહયું મુજ માની, રથને પાછો ફેરાવો;
 પરણી લાવો ઘેર રાજેમતીને, જન્મ સફળ કરાવો. ખ્યારા૦

(નેમનાથ પોતાની માતાનું વચન શ્રવણ કરી આ અધીર
 સંસાર સાગરમાં ગરક નહી થવાને માટે પોતાની માતુ
 શ્રી પ્રતે સંસારમાં કાંઈ પણ સાર નથી એમ કહી
 નીચે પ્રમાણે કેહે છે.)

(સહોયર શું દુઃખ દાખવું) બેલાવર.

લક્ષ. ચોરાશી યોનીમાં, ભમ્યો કાળ અનાંત;

જન્મ મરણ કીધા ઘણા, કમ તણા નિમીત. લક્ષ્.૦
 મોટા મોટા ભુપો થઇ ગયા, પૃથ્વીપર નહીં પાર;
 મરણ સમય મુકી ગયા, સૌ શીદી પરીવાર. લક્ષ્.૦
 મરણ સમય આવે યદા, ન મળે રાખણ હાર;
 પૂન્ય પાપ સાથે લઈ, ચાલ્યો ચાલણ હાર. લક્ષ્.૦
 સંસારે માયા ખોટી જાણવી, કાચા ઘટ સમકાય;
 જળચુંદ સમ જીવીત ગણો, મરે રાંક ને રાય. લક્ષ્.૦
 જે માતાએ જન્મ આપિયા, કરાવ્યા પયપાન;
 ખોળે બેસાડી રમાડિયા, દીધી લલુપણે સાન. લક્ષ્.૦
 સંસાર સાર જોતા દિસે, માતું હૈત અપાર;
 જમડા ઝાલી જાય જહરે, તે ન રાખે લગાર. લક્ષ્.૦
 જે નારી અતિ કુટડી, તે સું રમે દિન રાત;
 પરભવ જાતા રાખે નહીં, કરે આંશુ પાત. લક્ષ્.૦
 ઘાડા ઘાંટે રોવે કુટે, શેરી સુધી જાએ જામ;
 પાંચ સાત દીવસ ગએ, કરે સૌ નીજ કામ. લક્ષ્.૦
 જે વશ્યભ નિજ ભાષ છે, બેતર માતાની જામ;
 મળું સમે ટગમગ જુવે, બળ નવિ ચાલે લાંબ. લક્ષ્.૦
 જે પિતા કુળે આવીયાં, પશ્ચાંવ્યા ધરી પ્રેમ;
 તાતે સુત નવિ રાખીયાં, જાતા પરભવ કેમ. લક્ષ્.૦
 વાએ સંસારનો વાયરો, ઝેરી માનો જરર;
 કો કોનું નવિ ધારવું, માતું જાણો જરર. લક્ષ્.૦
 પ્રિતી ધરો પ્રભુ સંગથી, ઉતારે ભવ પાર;
 માતુ શ્રી મોહ મુકી તમે, સાધો સંજમ ભાર. લક્ષ્.૦

(૧૭)

નેત્રનાથ—

(વળી દેખાવુ શ્રી શાસ્ત્રને વિષે સુ કહેવું છે તે સાંભળો.)

શ્લોક.

દારાપુત્રોનરાણાંપારિજનસુહદો

વાંધુવર્ગોપિસૌખ્યં ॥

માતાશ્રતાપિતાવાસ્વસુરકુલજનૈ

ભોગેશ્વર્યવિત્તે ॥

વિદ્યારૂપંવિશેષંસુવિમલનયનં

યૌવનંમાનદર્પ ॥

સર્વઘ્યર્થજ્ઞનાનાંમરણસમયે

ધર્મૈકઃસહાય ॥

॥ શ્રી ॥ ॥ શ્રી ॥ ॥ શ્રી ॥

(અર્થ.)

પુરુષોને સ્ત્રીઓ હોય, પુત્રો હોય, આગળ પાછળનો સાથ સા-
બો હોય સારૂ ઇચ્છનારા માણસો હોય, બાંધુ વર્ગનું સુખ હોય,

(૩૮)

માતા હોય, ભાઈ હોય, પિતા હોય, તેમજ સાસરાના કુળતું ધણું
સુખ હોય, નાના પ્રકારના ભોગ હોય, ઐશ્વર્ય સિદ્ધિ હોય, ધણું દ્ર-
વ્ય હોય, વિદ્યા હોય, રૂપ હોય, સારાં નેત્ર હોય, યુવા અવસ્થા હો-
ય, માન્ય મળતું હોય, ધણો ગર્વ હોય તો પણ શું થયું જે મરણ
સમયે એકલો ધર્મ સાથે આવે છે. અને એ સઘળાં તો પાછાં કર્મ
બાંધીને લક્ષ ચોરાશીના ફેરામાં પાશવડે બાંધીને બળાત્કારે નાંખી
દે છે, માટે હે માતૃશ્રી મારે પાણીગૃહણ કરવું નથી.

— ૦*૦ —

નેમનાથ પશુડાનો પોકાર સુણી પાછા જાય છે. હેવું રાજેમતી
એ જાણી મેહેલમાંથી જતરી નેમનાથના રય
આગળ આવી આડી ઉભી રહી નીચે
પ્રમાણે કશ્ણાથી નેમનાથ
પ્રત્યે કહે છે.

(મુજ ઉપર ગુજરી પિતા પાદશા જાતી.) એ રાહ.

હું કરગરી કહું છું, આજ પાછેરા વળજે,
શુભ કારજ માર આજ, આવિને કરજો.
મેં ગુનો શો કીધો, નાથ તુમારો ભારી;
મુને મુકી એકલા જાવ, મારી ધાકારી;
મે નિતિ ના તોડી, તુમથી જરા શી મુકી;
પ્રિતી આજ ભવેતી, છોડી કુંવારી મુકી.
હાલું કરવું હવેજી, નેમ શીદને આવ્યા;
રહી જાન સજાવી, સાથ જાદવો લાવ્યા.

(૩૧)

ખહુ ઠાઠ બનાવ્યો, બેશ ગાણું ગવરાવી;
 તોરણથી પાછા ફરી, લાજ ગુમાવી.
 શું તુમ કુળે એવો, ધારો કન્યા રઝળાવો;
 પરણી પોતાના ઘેર, કદી ના લાવો.
 હેવો ધારો હોયતો, શીઘ્ર પરણે મોરારી;
 તુમ ભાઈ વર્યાછે, શેહસ બત્રિસેં નારી.
 માટે ચાન્નક લાવી, આજ આપિને વરજ્ઞે;
 પ્રભુ વચન હમાર, માંન્ય તમેતો કરજ્ઞે;
 હું અરજ કરું તુમ, દિડર જોડી દાશી;
 મુજને સાથે લઈ જાવ, કરો ના ઉદાશી.
 હજી સાસુ સસરાને, પાગે હમારે પડવું,
 છું ઘટડો ખેંચી, લાજ કાઢીને ફરવું.
 મુને ઉલ્કંદા હતી, જાવા સ્વરુર બુવનમાં,
 મુજમન તણી સૌ વાત, રહી ગઈ મનમાં.
 હવે આવું તમારી, સાથ પ્રભુ ગિરનારે;
 મુને આપી સમકીતસાર, ઉતારો પારે.

“ રાજેમતીનાં લાવાં વચન સાંભળી, તેને બોધ કરવા, નેમનાથ
 નીચે પ્રમાણે રાજુલ પ્રત્યે કહેછે. ”

(લાવણી)

જગત સૌ જુડોછે સુણનાર, જગત સૌ જુડોછે સુણનાર;
 મોહ વિશે મત લુપ્તો નારી, દેખા નહી કમ્પુ સાર. જગત● ટેક

(૫૦)

આ જીવિતછે જળ પરપોટો, આંતે નહી કાંઈ સાર;
કુંક આવતાં કુટી નાશે, હોગી જલકી ધાર.

હોગી જલકી ધાર.

જગત●

રાગ રંગ સૌ જુઠો રાજુલ, જુઠો સ્ત્રીનો પ્યાર;
મૂરખ માનવી મોહ કરેછે, ભુલી બાન ગુમાર.

ભુલી બાન ગુમાર.

જગત●

વિષય સુખમાં શું લપટાવો, જાણી યુજી નાર;
ચારિત્ર લઈને કરમ અપાવો, પામો ભવનો પાર.

પામો ભવનો પાર.

જગત●

જૂઠી માયા જળ મોહની, જૂઠો સૌ પરિવાર;
જગત સવિ આ કારમુંછે, દુઃખ રૂપી સંસાર.

દુઃખ રૂપી સંસાર.

જગત●

સંસારને મેં સ્વાનું જાણી, તુચ્છ ગણ્યું સુખ સાર;
મોહ માયાને દુરે મુકી, સાધ્યો સંજમ બાર.

સાધ્યો સંજમ બાર.

જગત●

મારગ મુકો રાજુલ મારો, સમજી મનમાં સાર;
પ્રિતી મુજ પર જો હોવે તો, ચાલો તમે આ વાર.

ચાલો તમે આ વાર.

જગત●

(નેમનાથ) એમ કહી રથ પાછો ફેરવી પશુડાને બંબનથી
મુક્ત કરી ગીરનાર તરફ રથ હંકારે છે.

(૪૧)

(નેમનાથ પાણી ગૃહણ કર્યા વગર માઠવેથી પશુઓનો પોકાર
સુણી પાછા ગયા તે જોઇ રાણી રાજેમતી અતિ
કરુણાથી રૂદન કરે છે.)

(જક્ષાવો સીતમક સજ્જ વાર હું) એ રાહ.

રાજેમતી તડફડે છે આમ તેમ, મુખે એક શબ્દ જાપે નેમ નેમ;
તોરણ આવી પાછા ફરિને ગયા, પશુડાની ઉપર લાવી દયા.
વિના અપરાધે મુકી શું ગયા, ત્રિષા ઉપરે શું ન આવિ દયા;
દોડો દોડો સખીઓ લાવો નેમ અહીં, સત્વર ત્યાંથી પાછા વાળો ક્રોધ જઇ.
અતિ અતિ રૂવેછે રાગુલ જનમ, પીઠ પીઠ કરતી મુઠ્ઠાણી તામ;
સખીઓ રાગુલની કરે સાર વાર, મુઠ્ઠા ટાળવાને કરે ઉપચાર.
એક ઉડાડે વાયરો બહુ વાર, એક કરે ઉપરથી જળધાર;
વળી કરે વિલેપન અતિ સુગંધ; સુદ્ધી આવ્યા પછી કરેછે આકંઠ.
પીઠ પીઠ કરે આરાઠે પોકાર, તોડી નાંખે હેડેથી મોતીનો હાર;
રાખડી તોડી નાંખે અતિ દુર, કંકણ કાઢે કરથી ન રાખે સીંધુર.
નવી રાખે ઓઢેલી ચુંદડી અંગ, કાઢે કરથી મુંદ્રીકામાંના નંગ;
ફાડી નાંખે કંચુકી ને બહુ ચીર, સખીઓ તવ સમજાવે દધ ધીર.

(સખીઓ રાજલ પ્રત્યે ધીરજથી બોલી પરિતાપ દુર કરા-
વવા નીચે પ્રમાણે બોલેછે.)

(મારી વાહાલી તું થાને શાંત, શાણી તું શિદ્ધ અકળાએ) એ રાહ.

પરજીઓ.

પ્રચારી રાજેમતિ થાને શાંત, સખી તું સીદને રૂવે છે;

ગયો કશ્ણા લાવિ તારો કાંત, સખી તું સીદને રૂવે છે.
 બેડી થા સુજ બેનડી, રૂદય કરી નીજ શાંત;
 ચાવાનું હવું તેતો થયું, હવે શીદને કરે તું કલ્પાંત. સખી•
 શીતળ નીર પ્રાશન કરી, દે માત પિતાને ધીર;
 તુજ રૂદન સુણી બેઠું, ચક્ષોથી ઉડી ગયું છે નીર. સખી•
 પૂર્યે પાપ કાષાં હશે, તેથી થયો વિજ્ઞેગ;
 માટે કર પ્રભુ પ્રાર્થના, જેથી મેળવે સવિ સંજ્ઞેગ. સખી•

(રાગુલનો આકંદ સુણી ઉઘસેન રાગુલને સમજવવાને
 નેમનાથને વખોડે છે.)

(પ્રિયમિત્ર હવે શું કરવું. હવે કેની મગાં હગ ભરવું)

ઓખા હરાણ.

ઉઘસેન કહે રાગુલ મારી, શાને દુઃખ આણો દીલભારી;
 પણાવા લાંબા જેને પરાણે, તે શું મોહ કર્યામાં જાણે.
 એછે કપડી અને બહુ કાળો, રૂપચુલુ એનામાં શા ભાળો;
 નદવ કુળનોછે એવો ધારો, પેખી પરણો કે અવર રૂપાળો.
 પુત્રિ એથી અધિક હું લાવું, શોધી તેની સાથેહું વરાવું;
 બલાટે લખ્યું શીઘ હોય. તે મિથ્યા ન કરી શકે કોય.

(રાગુલ પોતાના પિતાનાં હાવાં વચન સુણી, અતિ
 ખેદયુક્ત થઈ પોતાના પિતા ઉઘસેનને
 કહે છે.)

(૪૩)

(અદ્રસોસકે આંખોસે દેખાએ નહીં દેખાં)

એ રાહ—ગુલખંકાવળી, મુખઈ.

અદ્રસોસ છે પિતાજી મારા એ શું બોલોછો આપ. રેક.
અન્ય પુરૂશ વરવે મુજને બેસેછે મહા પાપ. અદ્રશોશ૦
કાળા ગોરા એછે મારા, પ્રાણના પતિ;
અન્ય બ્રાતા નાણું પિતા, દબો શું દુઃષ્ટ મતિ. અદ્રસોસ૦
પ્રાણ કાઢુ પિતા મારા, વધુ શું હું વધુ;
પ્રાણ પ્રભુ છોડી ગયા, વરવા શિવ વધુ. અદ્રસોશ૦
સંધ્ય હવે નતકિયું હું, છોડી તુમારો સંગ;
વિજોહ થાએ મુજ નાથનો, આશા ન કરો ભંગ. અદ્રશોશ૦

“રાગુલ નેમનાથ પાછલ જવા તૈયાર થાયછે તે જોઈ ઉઘસેન
આંસુ સહીત રાગુલ પ્રતે શીખામણુ દધ
જવાને અટકાવ કરેછે.”

(ખેડયાનો કયા ડાગ ખાયા.) એ રાહ.

ગુલખંકાવળી મુખઈ.

પુત્રિ મારી એ શું તુ બોલે, કશ્ણા મય પડદો બોલે; પુત્રી.
રૂદન કરે ખાલી શા માટે, લાલ લાગે રૂદય તુજ સાટે.
હાંધળા કરે પગ જો નવે, ફીર રોઈ રોઈ પસ્તાવે. પુત્રી.
તેમ પુત્રિ મારી જોતુ નવે, તુજ પિતાની શી ગત થાવે,
બાળકી નમ્રથી જઈશ જ્યારે, તુજ જતુની રેસે ધણુ ત્યારે.

(૪૪)

માટે જવાનો વિચાર મેળો, હળીમળી સખીઓથી ખેલો; પુત્રી
“ રાગુલ પોતાના પિતાનું કહ્યું નહીં માનતાં ગીરનાર તરફ
ચાલી નીકળેછે.”

(રાગુલ પોતાના પિતાને ઘેરથી ગીરનાર તરફ જાય છે,
તે વખત રસ્તામાં કેવું સંકટ પડે છે.)

(પિંડને તજવનાર, વૈરી અલંકાર) એ રાહ.

રૂદન કરતી બહુ, રાગુલ તો જાય;	
માર્ગ પ્રત્યે સૌને પુછે, ગયા નેમ કયાંય.	રૂદન૦
અતી અતી રૂવે રાગુલ, રૂદય ફાટ;	
નેમ પ્રભુ કીહાં ગયા, પુછેછે તે વાટ.	રૂદન૦
તરવર પ્રત્યે પુછે, નેમ કયાં ગયા;	
બ્રાતા જલદી મુને કહો, લાવીને દયા.	રૂદન૦
હુંગર ડોહોળીને આવિ, હુંઠી ટુંક સાત;	
તો પણ ન આવ્યા નેમ, પ્રભુ મારા હાથ.	રૂદન૦
અથડાઇ પડુંછું હું, રસ્તા કેરી માંભ;	
સુદ્ધી નથી શરીરમાં, દુઃખ ના શેહેવાય.	રૂદન૦
કંટક ચરણમાં અતી, મુને સોરાય,	
રૂધીરની શેરો ભુમી, બણી ચાલી જાય	રૂદન૦
અધોર આ જંગલમાં, જીવ મારો જાય;	
રૂદય પીકથી, માર, ફાટી ફાટી જાય.	રૂદન૦

(૪૫)

કુંકું કુંકું કુંકારડા, સધે તો કરે;
 ઝેરી જનાવરો બહું, ફરતાં ફરે. ૩૬૦
 મુશળ ધારતો મેઘ, ખુબ આવતો;
 કડકડ ડાટ શબ્દ, બહુ ગાજતો. ૩૬૦
 વિજળીયો બહું બહું, ચમકી રહી;
 કથન દુખકુ મુજ, જાય નાં કહી. ૩૬૦
 સાથ કરો પ્રભુ મને, તમે નેમનાથ;
 જંગલથી પાર ઉતારો, ગ્રહીને હાથ. ૩૬૦

(પછી રાજેમતી પ્રભુને જોળતી જોળતી જ્યાં નેમનાથ ભગવાન,
 કાઉશલ ધ્યાને ઉભા છે, ત્યાં આગળ આવી; પ્રભુની આશ
 પાસ એક શતને આઠ વાર પ્રદક્ષણા, ફરી બિ હરથ
 કમળ જોડી ત્રણ ખમાસણા દઈ ભગવાન
 પ્રત્યે નીચે પ્રમાણે કહે છે.

(રાગ આશા ગાડી,)

શીદને મુકી મુને આઠ્યા,
 આહા પ્રભુ શીદને મુકી મુને આઠ્યા.
 રઝળતી મુકી ગયા શું મુજને,
 ચારીત્ર લઈ તમે ફાવ્યા. આહા
 હવે હું જાત્રા નહી દઉ તુમને;
 જડુપતી નાથ કહાવ્યા. આહા
 અબજા શું તમે તાણી ઝાલી,
 બંધનથી પશું છોડાવ્યા. આહા

(૩૬)

તમ હમ જોખન-જાએ પુરે,

ભોગ ભક્ષેરા બાબ્યા.

આહાં

ચોવન વીતે દીક્ષા-લઈશું,

આ જોગ કીહાંથી લાંબા,

આહાં

(હિવી રીતે પ્રભુને રાજેમતીએ અનેક પ્રકારે વારંવાર કહી

આજીજી કરી પણ નેમનાથ ભગવાન નીચી દ્રષ્ટીથી.

એક ક્ષણ માત્ર પણ ચક્ષુ ઉઘી)

કરતા નથી.

(ડાહ્મરે જોખન મદ માતીરે ગુજરીયાં.)—એ રાગ.

તોપણના બોલ્યા પ્રભુ, નેમ ઉપગારીરે.

ઐન ગૃહી ઉભા રહ્યા, વરવા શીવ પ્યારીરે. તોપણ

ચોપન દીવસ એમ કરતાં તો જાહેરે;

પંચાવનમે દીવસે, કેવળ તો પાવેરે,

તોપણ

કેવળ સુણીને ઈંદ્ર, ઓઝીવ કરાવેરે;

સમેવસરણ પછી, રચના રચાવેરે.

તો પણ

કૃષ્ણ પ્રતે વધામણી, આપે વન પાળરે;

પરીવાર સહીત આવે, જોર્વીંદ જોપાળરે.

તોપણ

જન વાણી શ્રાતા સુણી સમજ્યા જાદવ સારરે.

સસભામા દીસો નારીએ, લીધાં વૃત પ્યારરે, તોપણ

વરદત રાંએ દીક્ષા લીધી, રાજ દો હજારરે,

અંધ ચતુર વિંધ યાપી; પ્રભુએ ક્યો વિહારરે તોપણ

જુનેરપી આંબા પછી, શું શોરઠ દશરે;

(૫૦)

જાણુ થએ આવે તીહાં દ્વારીકાં નરેશરે, તોપણું
જન વાંદી સરવે બેઠા, સાંભળે વખાણુરે:
ઉપદેશ દીએ પ્રભુ, કેવળ નાણુરે, તોપણું
ગજ સુકમાળે દીક્ષા વરી નવ બાઈ જોડરે;
શપ્ત શહોદર નેમના છે, તેના પહોણા કોડરે, તોપણું
શંજમ લીએ શીવા દેવી, અનેક યુગ્મી નારીરે,
વસુ દેવ પલિઓમાંથી, ત્રણ રહી ધરખારીરે, તોપણું
કનકવતી રોહીણી, ત્રીજી દેવકી નારરે;
અષ્ટકરમનો ક્ષય કરી કનકવતી ગઈ પારરે. તોપણું
કનકવતીની સીદ્ધી જોઇ, રાગુલ વૈરાગ પામીરે;
પ્રભુજીપાસે દીક્ષા લીધી, હોશે શીવસુખ ધામીરે તોપણું
જાદવો સૌ સમકીત પામ્યાં પ્રધુમન શાંખ કુમારરે,
ચારીત્રપાળી યુગતે પોહોમ્યા, હુવો જયજયકારરે, તોપણું

(રાગુલ પ્રવરજન થયા પછી સેહુસાવનને વિષે નેમનાથ ભગવાનના મુખમળને વંદના સાર જાણ્ય છે, તે વખતે રસ્તામાં વરસાદ થવાથી વસ્ત્ર બીજાઈ ગયા તેથી વસ્ત્ર સુકવવાને એક ગુફામાં પ્રવેશ કરે છે,)

“તેજ ગુફામાં નેમનાથ ભગવાનના બાઈ રહેનેમી કાઉશલ પાને રહ્યા છે તેમને રાજેમતીનું વસ્ત્ર રહીત, સ્વરૂપ જોઈ કામજ વર ઉપજ થવાથી રાગુલ પ્રતે અધરીત રાખે કહે છે,

(૪૮)

(રહેનેમી કામના આવેશમાં, રાગુત્ર પ્રત્યે ખીલીસ
શબ્દો વડે નીચે પ્રમાણે કહે છે.)

(અમોહા શાનેરે લો છા.) એ રાહ.

રહેનેમી કહે રાગુત્ર સુશુન્ને, કહ્યું હમાર કરન્ને; ટેક,
તુમ પર પ્રિતી અતી અતી આવે, મેળાપે મન હરન્ને. રહે૦
કાયાવાડી છે કારમી રાગુત્ર, સંસારે સુખ કરન્ને, રહે૦
દીયર ભોગ્નધની શીરે જુદાઈ, કહેવતો કાને ધરન્ને. રહે૦
નેમ ગયા જામ વરસ લગે તમ, આશાએ તુમ ધર અડતો. રહે૦
સુંદર વસ્ત્ર આભુશાયુ લાવી, મનરંજન તુમ કરતો. રહે૦
રંભા રૂપ કુંવારી મુકી, મુજ બંધવ ગયા હરતા. રહે૦
ભોગ વિલાસ આપણુ બંધે કરશું, તપ કરી કામકા દમતાં. રહે૦
તુમને પ્રભુ પ્રિતી મુજને તુમપર પ્રિતી, સંસારે સુખ કરશું. રહે૦
આલો ઘેર જઈ સુખ ભોગવીએ, અંતે સંજમ આદરશું. રહે૦

(રાજેમતિ રહેનેમી પ્રતે દેવર બ્રાતસમ જાણી સંસાર
સાગરમાં હુબી જતા જ્નેઈ નીચે પ્રમાણે
બોધ કરે છે.)

ધીક યુવાધીક મુજને,—એ રાગ,

રાગુલ. —

ધીક મુની ધીક તુમને, ધીક તુમારાં વેણુજ,
ચારીત્ર તમાર એજે ગયું કુડાં તુમાસ કેણુજ.
મોહરે હિતારો મુની રાજુજ.

(૪૯)

માત પિતા કુળ બોળીયું બોળ્યું ચારીત્ર આજી,
 વીશય કારણ મોહ લાવીઆ, કુડાં કૃત્યને કાજી,
 મોહરે ઉતારે મુની રાજી,

રહેનેમી. ———

તપ જપ કરવાં છોડી દીઓ, રાણી રાજ્ય તારજી.
 સંસારનાં સુખ ભોગવો, કરો સદ્ગુણ અવતારજી,
 પ્રીતીરે ધરોને પ્રેમદા મુજથી.
 મેલા કુળ કુલ લાવતો, હું તુમારે આગસજી,
 હરખ ધરી તે લેતા તમે, તેથી થઈ બહુ આશજી.
 પ્રીતીરે ધરોને પ્રેમદા મુજથી.

રાજુલ. ———

ભુશણ વસ્ત્ર લીધાં પ્રીતથી, જાણી દેવર બ્રાતજી;
 વ્રત લઈ જોને ભાગીયાં, થયા નરકે નીપાતજી.
 મોહરે ઉતારે મુની રાજજી.

કેવળી નાથ નીહાળતાં, તમ હમ દોનુને અજાજી;
 નીર્લજ લાજ કીહાં ગઈ, ગયુ જ્ઞાન માહારાજજી.
 મોહરે ઉતારે મુની રાજજી.

રહેનેમી. ———

એથી અધીક કહો મુજને, રાજ્ય પ્રાણ આધારજી;
 વહાલ તુમાર ન વીસરે, સુણ સુણ રાજુલ નારજી;
 પ્રીતીરે ધરોને પ્રેમદા મુજથી.

(૫૦)

પીઠ વીણ રાજુલ એકલી, જાંણી તુમારી દાઝજી,
રાગ ધરીને અમો આવતાં, કરવા તુમારાં કાજજી;
પ્રીતીરે ધરોને પ્રેમદા મુજથી,

રાજુલ. ———

તારણુ તંત્ર તોડી કીધો, મોહ મંત્રનો સંગજી;
મોક્ષ પદવી તમે ખોઈને, કરો સંજમ ભંગજી,
મોહરે ઉતારો મુની રાજજી.

સંસાર સાર છોડી તમે, લીધો સંજમ ભારજી;
હલમ પુરૂષ વંછે નહી, ફરી સંસાર સારજી,
મોહરે ઉતારો મુની રાજજી.

રહેનેમી. ———

માયા કરી જે મળે નહી, તે મુરખની રીતજી,
સંસારમાં શુ લઈ જતું એક પુરણુ પ્રીતજી.
પ્રીતીરે ધરોને પ્રેમદા મુજથી,

કુંવારી કન્યાને કંથ કેટલા, સુંણુ રાજુલ ભાંમજી,
એકની ઉપર રાગ નવી ધરે, કરો મુજને સ્થામજી
પ્રીતીરે ધરોને પ્રેમદા મુજથી,

રાજુલ. ———

અમીરસ મુકી ક્યાં પીઓ, નારી નીરગુણુ વીખજી.
સંસારમાં સાર કાંઈ નથી, ધરો સંજમ શીખજી
મોહરે ઉતારો મુની રાજજી.

(૫૧)

દીક્ષા લઈ પ્રભુ પાસથી, પાળો સુદ આચારજી.
વિષદ્વજ ખાવા વાંછા કરો, લેવા પૃથ્વીનો ભારજી.
મોહરે ઉતારો મુની રાજજી.

રહેનેમી. —

મેં જાણ્યું રાગુલ એકલી; પતીવિણ મુઝાયજી.
પરણી તેને સુખ આપશું, લેવા નહીં દઈ દીક્ષાયજી;
પ્રીતીરે ધરોને પ્રેમદા મુજથી.

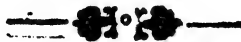
પુન્ય પ્રતાપે ભેટીયા, આજ કૃત્તે માસજી;
આલોકધર જઈએ આપણે, કરવા ભોગ વિકાસજી,
પ્રીતીરે ધરોને પ્રેમદા મુજથી.

રાગુલ. —

ખંધુ તમારાએ પરહરી, જાણી અથીર સંસારજી;
સ્વાન પડે ઇચ્છા ક્યાં કરો, જમવા વમન વિકારજી
મોહરે ઉતારો મુની રાજજી.

રહેનેમી. —

સ્વાન કીઓ તમે મુજને, તોશું તુમથી સંસારજી,
શીક્ષા આપી સારી સાધવી, ક્યો અમ ઉપગારજી,
શુભારે કરોને માતા મુજને.

(૧૨)

(વળી ફરી રાજેમતી રહેનેમીને કહે છે.)

(વાલમ પી લે દારૂડી.) એ રાગ.

મારી વીનતિ ધાળે ધ્યાનરે, સુણજે સાધુજી;
તેથી રાખજે મનમાં સાનરે, સુણજે સાધુજી. ટેક.
પરસ્ત્રીની પ્રીતીમાંરે, ભુલાવો નીજ ભાન.
વિષય સુખમાં લીન થઈ શું, ડુખાવો નીજ નામરે. સુ૦
શીવ સુખ મુકી દુઃખ વરોરે. કયા ગયું તુમ જ્ઞાન,
મર્કટ મણી સમ આશુ આહો, કરવા વિષનું પાનરે- સુ૦
શીવા દેવીના લાડણારે, સમુદ્ર વિજય કુળ દીપ;
સંજમ લેઈ આશું કરોછો ઝાલો તુમારી જીભરે. સુ૦
માતા જાણો મુજનેરે. તુમ બંધુની નાર,
શમતા શું ધ્યાને રહોને, એજે ખુવો અવતારરે. સુ૦
પ્રીતી ધરો પ્રભુ સંગથીરે, ઉતારે ભવ પાર;
સંજમ પાળી શીવગતી પામો, હોવે જય જયકારરે. સુ૦

(રહેનેમી રાજુલનો બોધ સાંભળી, કામાંધપણથી જન-
શ્રુત થઈ, મન સ્થીર કરી, પોતાના આત્મા
ને ધિક્કા છે.રે)

(અરેરે કરમ આ શું મેં કર્યુંરે.) એ રાહ.

અરેરે કરમ આ શું મેં કર્યુંરે;
વગર વિચારે મેં ડગડું ભર્યુંરે. અરેરે
આરિત્ર મારૂં ખંડન કરીને;

(૧૩)

વિષય તણું મન રૂઢ્યે ધર્યુંરે.	અરેરે૦
બંધુ પતિ મમ માત લહુંરે;	
ધીક તેની સંગે ચિત્ત ફેરવ્યુંરે.	અરેરે૦
ધીક ધીક મુજને ધીક મારી ભુદ્ધી;	
દુષ્ટ મતિ કરી મેં આચર્યુંરે.	અરેરે૦
દુષ્ટ પાપથી ક્યાંરે છુટીશ હું;	
રાજેમતિ માત માફ ચહુંરે	અરેરે૦
મુની પણામાં મેં શું નિચાર્યું;	
મોક્ષ મુખી સુખ આમાં ગણ્યુંરે.	અરેરે૦
નિપય સુખમાં હુંરે ગુંચાયો;	
જીવીત સર્વ મારું મિથ્યા થયુંરે.	અરેરે૦
ધન ધન રાગુત્ર ધન ગરજી માતા;	
હુખતા સમુદ્રમાં નાકા ધર્યુંરે.	અરેરે૦
માતા કોઈને વાત ન કરશો,	
વારંવાર તુને નમન કરુંરે.	અરેરે૦
સખ્ય હવે હું જાઉં અહીંથી;	
ફરી પ્રભુ પાસે દિક્ષા વરૂરે.	અરેરે૦

(પછી રહેનેમી તથા રાજેમતી, બંને સાંથી નીકળી, નેમનાથ ભગ-
વાન પાસે આવી ફરીથી ચારીત્ર લખ, એકાગૃહ ચીતધી અણુ
શણુ કરી, મન રથીર રાખી દુખરૂપી સંસાર સાગરનો
લાગ કરી મુક્તિપદને વધા.)

(૫૪)

“નેમનાથ ભગવાન મુક્તીપદને વર્ષા તેતું વણુન.”

(પુણ્ય થઓછ ખેલ સજ્જનો.) એ રાહ.

સણુજો નેમ નીરવાણુ,	
સર્જન સહુ, સુણુજો નેમ નીરવાણુ.	
ગણુધર મોહોટા અઢાર હુવા,	
મુની સેહસ અઢારે જાણુ;	સજ્જન૦
સેહસ ચાલીમે સાધવીરે,	
આવક લાખ સુગણુ.	સજ્જન૦
સેહસ અગણોતર ઉપર કહીએ;	
આવકનો પરીમાણુ.	સજ્જન૦
ત્રીણુ લાખને છત્રીસ હજાર,	
આવીકા પાલે પચખાણુ;	સજ્જન૦
ખારે વૃત ઉચરી કરીને,	
કરમને વિંધે કરી બાણુ.	સજ્જન૦
આસો સુદીની પુણીમાંરે,	
માતા ઉદર ભગવાન;	સજ્જન૦
આવણુ સુદી પંચમી દીને,	
જનમ્યા ચતુર શુગણુ.	સજ્જન૦
આવણુ સુદી છઠી દીને,	
ચારિત્ર લીએ ગુણુવાન;	સજ્જન૦
આત્મીન વદી અમાવાશ્યાએ,	
નેમને કવળ ચાવ.	સજ્જન૦

(૫૫)

અંત સમય પ્રભુ નેમજી જાણી,	
આવે સિદ્ધગીરી ઠાણુ;	સંજ્ઞાન૦
પંચ સયા અણુગાર છત્રીશું,	
પાખ્યાં પચ કલ્યાણુ,	સંજ્ઞાન૦
શુકલ અશાડી અષ્ટમી દીને,	
નેમ ગયા નીરવાણુ;	સંજ્ઞાન૦
ગોમેધ યક્ષને દેવી અંબીકા,	
કરજો કુશળ કલ્યાણુ,	સંજ્ઞાન૦
ચંદ્રમલ સુત સારાભાઈ,	
વંદે પ્રભુ કેવળ નાણુ.	સંજ્ઞાન૦
અંધમાં જીલની ખારી માગે,	
આતા ચતુર સુખણુ.	સંજ્ઞાન૦

ગરબી.

જેની જૈન ધરમ પાળો જાણવી જો,	
નહીતો પડશે સમુદ્રની માંસ;	
પ્રભુ બજન સાર સીધાંતમાં જો.	૧
તિમર રૂપી અજ્ઞાન આહુ આવીયું જો,	
માર્ગ સાચો ન તેથી દેખાય;	
નેહ ઉપજે નહીં નવકારનોજો.	૩

(૫૬)

નેકી રાખી ન કર્યું તમે ટેકથી જો,
 મહિં જાણ્યો ન સાર લગાર;
 ચંદ આવી રહ્યો જીમ કાયમાં જો. ૩
 દળ મોટું છે આ સંસારનું જો,
 નીજ હરને પામે નહી પાર;
 વંન વાદળ જેવું આકાશમાં જો. ૪
 દમ લેવાશે નહી આ જાળમાં જો,
 નાશવાનો ન રહેશે લાગ;
 હોતો નહોતો તું થઇસ સંસારમાં જો. ૫
 જેઈ સાર પુજો પ્રભુ પ્રેમથી જો,
 જીવ ખોટાને જો ખરું માન;
 તોતો રહેશે નરકની ખાણમાં જો.

(૫૭)

આરતી,

સકળ મંગળકારી, ત્રીભોવન ઉપગારી; પ્રભુ૦
દુર્ગતિ દુર નિવારી, પરિયા શિવનારિ. જયદેવ. ૧
તુજ મુરત ખડુ સારી, લાગે મુજ પ્યારી; પ્રભુ૦
જગમગ જોત ભારી, મોહે સુરનારી. જયદેવ. ૨
તીન જગત રાયા, વંમાએ જાયા; પ્રભુ૦
અશ્વસેન ધર આયા, લીલ વરણ કાયા. જયદેવ. ૩
શાર્વનાથ નામી, ચિંતા મન સ્વામી; પ્રભુ૦
કર આરતી સીરનામી. મુજ અંતર જામી. જયદેવ. ૪
કમઠ કો, હઠ પામી. જ્ઞાન કેવળ પામી; પ્રભુ૦
ભક્ત નમન વિસરામી, ભયે સિદ્ધ સ્વામિ. જયદેવ. ૫
તુજ ગુણ હું રસિયો, મુજ મન તું વસિયો; પ્રભુ૦
તુજ મયા થકી ઉલસિયો, ગુણ ગાવા ધસમસિયો. જયદેવ૦ ૬

અગાઉથી ઘરાક થનાર ગૃહસ્થોનાં નામ.

—૫૦—

અમદાવાદ

૨૫ શેઠ. મણીભાઈ પ્રેમાભાઈ

૫ શેઠ. જેસંઘભાઈ હડીસંઘ

૫ શેઠ. કાળીદાસ ઉમાભાઈ
હડીસંઘ.

૫ શેઠ. મોસનભાઈ માહાસુખ
ભાઈ.

૫ શેઠ. વીમલભાઈ લલુભાઈ

૫ શા. કીશાભાઈ ઉજ્જવશીચોકસી

૨ શેઠ. સારાભાઈ મનનભાઈ
હડીસંઘ.

૫ ઝવેરી હરીલાલ છોટાલાલ

૫ માસ્તર ગણુપતરાવ નાર
ણરાવ.

૫ શેઠ. લાલભાઈ મોહલાલભાઈ

૫ શા. હરીભાઈ પેમાભાઈ

૩ શા. યુનીનાલ દત્તેનાલ

૨ ઝવેરી જેસંઘભાઈ ધેનાભાઈ

૨ શેઠ. યુનીનાલ સુરજમલ

૨ શા. ડાહ્યાભાઈ બાલાભાઈ.

૨ ઝવેરી મનસુખ બાલજી

૨ ઝવેરી ડાહ્યાભાઈ કુંકુરચંદ

૨ તમાકુવાળા. ચંદુલાલ ડા-
હ્યાભાઈ

૨ શા- મનનાલ સરપચંદ.

૨ શા. જેસંઘભાઈ હાલાશા

૨ શા. બાલાભાઈ હરગોવન

૨ શા. ધેનાભાઈ મગનલાલ

૨ શા. બીખાભાઈ દોનાભાઈ

૧ સા. મગનલાલ ચમનલાલ

૧ શા. ડાહ્યાભાઈ ભગુભાઈ

૧ શા. વાડીલાલ નથુભાઈ.

૧ મારવાડી નથુ કુલચંદ

૧ શા. મોહનભાઈ નગીનદાસ

૧ શેઠ. મોહલાલભાઈ નેમચંદ
ભાઈ.

૧ શા. લાલભાઈ જેએસંગ

૧ શા. મણીલાલ હરીવલ્લવ

- ૧ શા. લાલચંદ લલુભાઈ.
 ૧ શા. પોપટ દલસુખ.
 ૧ ત્રીકમલાલ મગનલાલ
 ૧ શેઠ. કેશવલાલ મોકમભાઈ
 ૧ શા. હઠીસંઘ નગીનદાસ
 ૧ કૃતેચંદ ખેચર
 ૧ શા. કેશવલાલ નગીનદાસ
 ૧ શા. મગનલાલ હરીલાલ
 ૧ શા. ભોળાનાથ છગનભાઈ
 ૧ શા. ત્રીકમલાલ પ્રાણુજીવન
 ૨ શા. છગનલાલ સુરચંદ
 ૧ શા. નથુભાઈ હકમચંદ
 ૧ શા. ભગુભાઈ કૃતેચંદ

- ૧ શા. સાંકળચંદ મનસુખ
 ૧ શેઠ હરીભાઈ બાલાભાઈ
 ૧ શા. જસંગ સામળ

ખંભાત

- ૨૫ શા. છગનલાલ અમરચંદ
 ૧૦ શા. વીરચંદ કરતુર

મુંબાઈ

- ૧૦ ઝવેરી, બાલુચંદ ઉરફે
 અમરચંદ મુલચંદ.

વીરમગામ.

- ૧૦ શા. કેશવજી રાજપાળ

કેટલાક ગૃહસ્થોનાં નામ વેળાસર નહીં આવી પોહોચવાથી દાખલ કરવામાં આવ્યાં નથી.

ખખર.

સર્વે જૈનધર્માલીલાસી સજ્જનોને નીવેદન કરવામાં આવે છે કે, આ પુસ્તક, જે સાહેબોને ખરીદ કરવાનો હેતુ હોય તેમણે નીચે લખેલા ઠેકાણુથી પત્ર દ્વારાએ મંગાવવા તસ્દી લેવી.

નાણા અગાઉથી, કિમત પ્રમાણુજ લેવામાં આવશે, દેશાવરવાળાને તા. આનો પોષ્ટેજ વધુ પડશે.

નોટપેડ પત્ર ગ્રહણ કરવામાં આવશે નહીં

પુસ્તક મળવાનું ઠેકાણુ

મુંબાઇ—શા. ભોળાનાથ છાયાભાઇ કે. મમાદેવિ.

વડોદરા—ઝવેરી લીલાચંદ નાહાલચંદ કે. નરસીંહજીની પોળ.

અમદાવાદ—શેઠ મણીભાઇ વાડીલાલની દુકાનેથી તથા ગ્રંથકર્તા પાસેથી મળશે.

ઠેકાણું અમદાવાદ

સ્તનપોળ

}

લી૦ ગ્રંથકર્તા.

